Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT

היינט 10 זייטען

פרייז 15 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 171 | לאדז, מיטוואך, כ״ג תמוז תרצ״ה | דרייצענטער יאהרגאנג | Łódź, Sroda, 24 lipca 1935 r. | № 171

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71 — Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

נידערטרעכטיגע העצע געגען יודען
האט זיך אנגעהויבען איז גאנץ דייטשלאנד

מיאוסע אויפשריפטען אויף יודישע געשעפטען. — „דא קען מען אריינגעהען נאר אויף אייגענער ריזיקא". — מ׳לאזט נישט אריין אריער אין יודישע געוועלבער. — יודען פערבאטען צו בענוצען עפענטליכע אנשטאלטען. — מ׳שלאגט יודען אין בערלין און ברעסלוי

שטרייכערס בעשטימונג אלס בערלינער פאליציי־פרעז. א בעשלאסענע זאך

בערלין, 23 (יט״א טעלעגראפיש)
די שטורמיסטען הערען נישט אויף צו פייערן דאס בעשטימען פון גראף העלדארף אלס בערלינער פאליציי־פרעזידענט. הונדערטער יודישע פענסטער זענען בעשמירט געווארען מיט די מיאוס׳טע און בעליידיגענדע פאר יודען לאזונגען. אויף פיל יודישע געשעפטען איז אנגעקלעבט געווארען פאלגענדע אויפשריפט: „דא קען מען נאר אריינגעהען אויף אייגענער ריזיקא".

די שטורמיסטען האבען שוין פערטיג א פערארדענונג וועגען בעוואכען די יודישע געשעפטען, אז דארט זאל נישט אריין קיין אריער.

ס׳איז שוין אויך גרייט א פעראָרדענונג און וועט אינגיכען ערשיינען וועגען פערבאטען יודען צו בעזוכען עפענטליכע אנשטאלטען ווי אויך וועלען יודען נישט טארען קומען אין קיין באד־אנשטאלטען.

האבען מורא און ווידעוועו...

בערלין, 23 (יט״א טעלעגראפיש.
פון א פולשטענדיג פערטרויליכער און גוט אינפארמירטער קוועלע דערוויסט זיך די יט״א, אז דאס בעשטימען יוליוס שטרייכער אלס בערלינער פאליציי־פרעזידענט איז שוין א בעשלאסענע זאך און די מאסגעבענדע פאקטארען, מ׳ווארט נאר דערמיט ביז נאך דער אלימפיאדע. די בעשטימונג פון שטרייכער׳ן וואלט פיל געקענט שאדען ברענגען דייטשלאנד צו דער אלימפיאדע, באלד נאך דער אלימפיאדע וועט די נאמינאציע פון שטרייכערן אונטערגעשריבען ווערן.

נען. די אלע, וועלכע וועלען דאס נישט טון, וועלען בעזייטיגט ווערן פון דער ארבייט.

שטאהלהעלם האט טענות

פאריז, 23 (ספ. טעל.)
„האוואס אגענטור" טיילט מיט, אז דער אנפיהרער פון שטאלהעלם, מיניסטער זעלדטע, האט בעזוכט היטלער׳ן און מיט איהם געשמועסט וועגען שטאלהעלם, וועמענס בעציהונגען מיט דער רעגירונג זענען שטארק אנגעשטרענגט.

20 פערמשפטע קאמוניסטען

בערלין, 23 (ספ. טעל.)
דאס געשוואוירענע געריכט אין האם האט נעכטען פערמשפט א רייה קאמוניסטען פאר בלומרשטען צוטרייטען א מלוכה־פערראט. 20 בעשולדיגטע זענען פערמשפט געווארען צו 6 יאהר שווערע טורמע.

פונאנדערגעלאזען קאמבאטאנטען־פעראיינען

בערלין, 23 (ספ. טעל.)
דער פרייסישער פרעמיער האט היינט פונאנדערגעלאזען דעם קאטוילישען קאמבאטאנטען־פעראיין.

ס׳איז אויך פונאנדערגעלאזען געווארען דער באלטישען קאמבאטאנטען - פעראיין און דער „פריי קארפוס".

נייע אנטי - יודישע עקסצעסען אין בערלין און ברעסלוי

בערלין, 23 (ספ. טעל.)
די אנטי־יודישע אקציע אין גאנצען לאנד אנטוויקעלט זיך ווייטער. אין בערלין האט מען ווידער געשלאגען און אויסגעהאקט שויבען אין יודישע געוועלבער, אויף די פענסטער פון יודישע דאקטוירים און אדוואקאטען איז אנגעשריבען מיט רויטער פארב „יודע".

אויך אין ברעסלוי זענען פיל יודען צושלאגען געווארען.

בערלין, 23 (ספ. טעל.)
שטרייכער האט געהאלטען א רעדע וועגען זיין קאמף מיט יודען, ער האט געזאגט, אז אויסלאנד רופט איהם אומזיסט אן „דער רויטער צאר", ער האט נאך קיין יודען נישט דער׳הרג׳עט, נישט קרענקענדיג, וואס די יודען זענען אזוי חוצפה׳דיג.

אין נירענבערג, וואו איך רעגיר, האט ער געזאגט, זענען די יודען שוין אפגעטיילט געווארען פון די דייטשען, זיי האבען אייגענע קאפען, אייגענע באד־אנשטאלטען און וועלען האבען אייגענע שולען. אין בערלין איז די לאגע אנדערש. די יודען האבען גרויס חוצפה, דער נייער פאליציי־פרעזידענט קען אבער זיין אויפגאבע.

„די טיראנען מאכען אלעמען ציטערען אבער אליין שלאפען זיי נישט רוהיג"
פראנצויזישע פרעסע וועגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד

די פראנצויזישע פרעסע גיט אפ פיל ארט די לעצטע אנטיסעמיטישע אנפאלען אין דייטשלאנד. עפעס איז דארט נישט אין ארדנונג אין דעם היטלער־לאנד דער „זשורנאל" שרייבט:

גענוואלדטאטען זענען קיינמאל נישט געוועזען קיין סימן פון כח. אט איז מאקע די מערקווירדיגע זייט פון דעם ערוואכען פון ברוטאלע לײדענשאפטען, פון וועלכע דייטשלאנד גיט איצט דעם ספעקטאקל: די פערשטארקונג פון אנטיסעמיטיזם; די נייע כוואליע פון אנטיקלעריקאליזם, וועלכע נעמט אן אין דעם מויל פון די געבעלס און פון גענעראל גערינג, אזעלכע אקצענטען פון חוצפה און עס שלאגט אלע רעקארדען פון שלעכטער ערציהונג, אפילו די, וועלכע קענען אמבעסטען די פערגאנגענהייט און די אפשטאמונג פון א טייל פון היטלערס לייטענאנטען קענען זיך אויך נישט אפהאלטען פון א געוויסער פערוואונדערונג, ווען מען זעהט צו דעם אבסאלוטען פעהלען פון ווירדע.

דאס איז דאך אזוי אין קאנטראסט מיט דעם געפיהל פון פעראנטווארטליכקייט, וועלכע עס האבען נארמאל די פיהרער פון א שטארקער רעגירונג.

אויך גאללום אין „ענטראנסיזשאן" בעהאנדעלט די לאגע אין דייטשלאנד. וואס קומט דארט פאר? ווער זענען עס די אינערליכע שונאים, געגען וועמען עס האט זיך אזוי אנגעצונדען די רציחה פון דעם פיהרער:

מען קען דאך נישט גלויבען, אז עטליכע אומגליקליכע סוחרים, וועלכע האבען דורך א נס זיך אויסגעדרעהט פון די רדיפות פון פאריגען יאהר, אז זיי קענען עס שטעלען אין געפאהר דעם נאציאנאל - סאציאליסטישען רעזשים? מען קען דאך אויך נישט גלויבען, אז די פערדיגטען פון עטליכע גלחים, און אפילו די פראטעסטען פון א פרעלאט, וועלכער איז רעוואלטירט אין זיין קריסטליך געוויסען געגען דער ברוטאלער און קינדערישער געצענדינערייו — אז זיי זענען גענוג, כדי צו בעאונרוהיגען די איצטיגע בעלי בתים פון דייטשלאנד, ווען זיי וואלטען געוועזען אזוי שטארק ווי זיי פראקלאמירען דאס ביי יעדער געלעגענהייט.

גאללום ווייזט אן, אז היטלער זוכט צו פערבלענדען די מאסען מיט א נייעם אנטיסעמיטיזם און אנטיקלעריקאליזם, ווייל דאס פאלק הויבט זיך שוין אן זיך רעוואלטירען.

לאמיר נישט פערגעסען, אז דייטשלאנד׳ס עקאנאמישע לאגע איז א שווערע און אז דאס פאלק איז נישט גליקליך, מאכען ארבייטען די אמוניציע - פאבריקען און פערשטעלען די ארבייטסלאזע אין אוננוציליכע און שלעכט געצאהלטע ארבייטער — דאס הייסט נאך נישט געפינען א לעזונג פאר דעם שרעקליכען קריזיס, וועלכער הענגט איבער דעם לאנד.

און גאללום פערענדיגט מיט אזא אויספיהר:

די טיראנען מאכען אלעמען ציטערען, אבער אליין שלאפען זיי נישט רוהיג.

10 טויזענט פונט פאר די פוילישע יודן
געזאמעלט געווארען דורכ׳ן ועד הקהלות אין ענגלאנד

לאנדאן, 23 (יט״א טעלעגראפיש)
אויף דער זיצונג פון „באארד אף דעפיוטיס" איז מיטגעטיילט געווארען, אז פאר די פוילישע יודען איז געזאמעלט געווארען 10 טויזענד פונט.

„באמבארדירט לאנדאן"
גרויסע ענגלישע לופט-מאנעווערס

לאנדאן, 23 (ספ. טעל.)
איבער דער שטאדט זענען נעכטען פארגעקומען גרויסע לופט־איבונגען מיט׳ן אנטייל פון 400 אעראפלאנען.

א העלפט פון די אעראפלאנען האט געהאט די אויפגאבע צו אטאקירען, די אנדערע העלפט — צו פערטיידיגען.

1 א זייגער האבען זיך אנגעהויבען די אנגריפען פון די באמבען־אעראפלאנען אויף דער שטאט און אומגעגענד.

בעאונרוהיגונג אין דאנציג
צוליב די פוילישע צאל-פעראָרדענונגען

דאנציג, 23 (ספ. טעל.)
די צאל - פעראָרדנונגען פון פוילען בנוגע דאנציג, האבען ארויסגערופען א גרויסע בעאונרוהיגונג.

דער פרעזידענט גרייזער און אלע - צייטונגען האבען זיך ארויסגעזאגט געגען די פוילישע בעגרענצונגען.

דער דאנציגער סענאט האט נאכמיטאג אפגעהאלטען א זיצונג אויף וועלכער מ׳האט זיך אפגעשטעלט אויף דער לאגע, וואס האט זיך געשאפען מיט די פוילישע צאל־פעראָרדענונגען. קיין שום קאמוניקאט וועגען דער זיצונג איז נישט פערעפענטליכט געווארען. אין די פאליטישע קרייזען קורסירט א קלאנג, אז דער סענאט האט בעשלאסען ארויסצושיקען קיין ווארשא א דעלעגאציע ארומצורעדען מיט דער פוילישער רעגירונג די איצטיגע סיטואציע.

די שווארצע בערזע האט רעאגירט היינט אויף די דאזיגע פעראָרדנונגען מיט אראפווארפען דעם קורס פון גולדען מיט 5 פראצענט.

בויך־טיפוס אין עמק חפר
4 טויט־פאלען

ירושלים, 23 (יט״א טעלעגראפיש)
אין עמק חפר זענען נאטירט געווארען פיל פאלען פון בויך־טיפוס. די קראנקהייט בעהמט אן אן עפידעמישען כאראקטער. 4 מענשען זענען געשטארבען.

איטאליען מעג אנהויבן א מלחמה

אויב אביסיניען וועט אין פערלויף פון 3 חדשים נישט אננעמען דעם בעשלוס פון דער פעלקער-ליגע

פארשלאג פון ענגלאנד און פראנקרייך

פאריז, 23 (ספ. טעל.)

דאס נעכטיגע געשפרעך פון לאוואל'ן מיט'ן ענגלישען אמבאסאדאר קלערק האט דערפיהרט דערצו, אז פראנקרייך איז מסכים צונויפצורופען די פעלקער-ליגע, כדי צו בעטראכטען דעם קאנפליקט. ביידע מלוכות שטרעבען דערצו אויסצומיידען דאס ארויסטרעטען פון איטאליען פון דער פעלקער-ליגע. אין צוזאמענהאנג דערמיט ווערט ארויסגערוקט דער פראיעקט צו ערלויבען איטאליען אנצוהויבען א מלחמה מיט אביסיניען, אויב די לעצטע וועט אין פערלויף פון 3 חדשים נישט אננעהמען דעם בעשלוס פון דער פעלקער-ליגע. מ'ווייסט אבער נישט צי איטאליען וועט מסכים זיין אויף אזא לעזונג.

אידען ווידער אויף דער רייזע

לאנדאן, 23 (ספ. טעל.) „טיימס" טיילט מיט אז מיניסטער אידען וועט זונטאג ארויספאהרען קיין גענף, זיין רייזע שטעהט אין צוזאמענהאנג מיט די געשפרעכען אין פאריז און רוים, כדי צו דערגרייכען א קאמפראמיס אין איטאליעניש - אביסינישען קאנפליקט. דער „טיימס" שרייבט, אז די ענגלישע מיניסטארען האבען איצט די זיכערקייט, אז אויף דער זיצונג פון דער פעלקער-ליגע ראט וועט פראנקרייך צוזאמען ארבייטען מיט ענגלאנד וועגען געפינען דעם דאזיגען קאמפראמיס. אויב דערצו וועט נישט קומען, וועלען אלע אייראפעאישע טראקטאטען מעהר נישט האבען קיין ממשות.

דער ענגלישער קאבינעט האפט נאר, אז ס'וועט אויסגעמיטען ווערען א מלחמה, וואס וואלט געהאט טרויעריגע פאלגען.

אביסיניען לעבט אין אונרוהע און ארבייט — ערקלערט דער אביסינישער געזאנדטער אין לאנדאן

לאנדאן, 23 (ספ. טעל).

א גרופע פארלאמענטאריער פון אלע ריכטונגען האבען נעכטען ארויסגעגעבען א מיטאג פאר'ן אביסינישען געזאנדטען אין לאנדאן, כדי איהם צו געבען די מעגליכקייט פארצושטעלען די אביסינישע פראגע.

אביסיניען — האט דער געזאנדטער געזאגט, לעבט אין אונרוהע און ארבייט, איך בין אבער איבערצייגט, אז גאט, וועלכער האט בעשיצט אביסיניען ביז איצט, וועט איהר אויך איינשפארען בלוט-פערגיסונג א דאנק דער גערעכטיגקייט און עהרליכקייט פון די ענגלענדער און די סימפאטיע פון אלע די, וועלכע ליבען די גערעכטיגקייט.

פערקויפען געוועהר איז ערלויבט

לאנדאן, 23 (ספ. טעל.)

דער „דיילי טעלעגראף" שרייבענדיג וועגען דער לעצטער זיצונג פון ענגלישען קאבינעט, אז די מיניסטארען זענען געקומען צום בעשלוס, אז ס'איז נישט פארהאן קיין שום סיבה צו פערוועהרען די ענגלישע פירמען ארויסצופיהרען געוועהר קיין אביסיניען. קיין ענדגילטיגער בעשלוס איז נאך נישט אנגענומען געווארען.

פרייוויליג געגען די איטאליענער

לאנדאן, 23 (ספ. טעל.)

פון דורבאן טיילט מען מיט, אז דער דרום-אפריקאנישער ענגלישער גענעראל באסטאן האט ערקלערט, אז ער גיט זיך איבער צו דיספאזיציע פון אביסינישען קעניג. ער וויל ארגאניזירען א בריגאדע מיט מאדערן געוועהר און פערזענליך אנטיילנעהמען אין קאמף געגען דער דאזיגער „אונגערעכטער מלחמה".

מלחמה - מאניפעסטאציעס

רוים, 23 (ספ. טעל.)

אין אלע גרעסערע איטאליענישע שטעט קומען פאר גרויסע מלחמה- מאניפעסטאציעס.

די אביסינישע קייזערין אפעלירט צו די ענגלישע פרויען

לאנדאן, 23 (ספ. טעל.)

די אביסינישע קייזערין האט זיך געווענדעט מיט אנ'אפעל צו די ענגלישע פרויען, אז זיי זאלען אין דעם שווערען מאמענט פאר אביסיניען קומען מיט א טרייסט און ארויסווייזען מאראלישע אונטערשטיצונג.

די שטעלונג פון יאפאן

טאקיא, 23 (ספ. טעל.)

אין יאפאן איז אומגעריכט איינגעטרעטען אן ענדערונג אין דער בעציהונג צו אביסיניען. ס'מאכט דעם איינדרוק, אז יאפאן וועט אויסנוצען דעם קאנפליקט, כדי צו הויבען איהר פרעסטיזש צווישען די קאלירטע פעלקער אין אפריקא און אזיען און גלייכצייטיג לייכטער מאכען די עקספאנסיע פון איהר האנדעל אין די דאזיגע וועלט-טיילען. גלייכצייטיג וויל יאפאן ארויסטרעטען אלס פערטיידיגערין פון שלום און די עקזיסטירענדע טראקטאטען.

דער יאפאנישער אויסערן-מיניסטער האט ערקלערט דעם איטאליענישען אמבאסאדאר, אז יאפאן, וועלכע געפינט זיך אין פריינדשאפטליכע בעציהונגען סיי מיט אביסיניע און סיי מיט איטאליע וועט דערווייל נישט אננעהמען קיין בעשלוס, נאר רוהיג אפווארטען די ענטוויקלונג פון דער פראגע.

די יאפאנישע פרעסע פאלט שטארק אן אויף איטאליען.

העלסינגפארס, 23 (ספ. טעל.)

צום אביסינישען קאנסול האבען זיך געמאלדען 400 פינישע פרייוויליגע, וועלכע האבען זיך געוואלט איינשרייבען אין אביסינישען מיליטער.

ס'וועט נישט זיין קיין איינהייטליכער יודישער וואהל-בלאק

די „אגודה" געהט אליין צו די וואהלען

די קאנדידאטען זענען: הרב לעווין, מינצבערג און מאזור

ווארשא, 23 (טעלעפאניש)

די אונטערהאנדלונגען וועגען דעם איינהייטליכען יודישען וואהל-בלאק, וועלכער האט שוין געהאלטען ביים צושטאנדקומען — זענען ענטגילטיג איבערגעריסען געווארען.

אין צוזאמענהאנג דערמיט, איז היינט אוועק א דעלעגאציע אין הויפט-סעקרעטאריאט פון „בעבע" און ערקלערט, אז די „אגודה" געהט זעלבסט שטענדיג צו די וואהלען און אז די „אגודה'שע" קאנדידאטען זענען: הרב לעווין, לייבעל מינצבערג און אליה מאזור.

שטרייק פון 600 יוד. דיאמענטען ארבייטער אין אנטווערפען

אנטווערפען (יט"א) צווישען די 800 דיאמענטען-ארבייטער, וואס שטרייקען זייט איניגע טעג אין אנטווערפען, געפינען זיך בערך 600 יודען. זייער לאגע איז זעהר א טרויעריגע. דער יודישער קווארטאל אין אנטווערפען, וועלכער געפינט זיך ארום די דיאמענטען - בערזעס און שליפעריען, ווערט בעוואכט דורך א שטארקער פאליציי-שמירה.

געשלאסען יודישע שולען אין טערקיי

ירושלים, 23 (יט"א טעלעגראפיש)

אין טערקיי זענען געשלאסען געווארען אלע שולען פון „אליאנס איזראעליט".

פיר פאלאר-שיפען אין קלעם פון אייז

מאסקווע, 23 (ספ. טעל.)

די ערשטע שיפען, וועלכע זענען אין אנהויב יולי ארויסגעפאהרען פון ארכאנגעלסק אויפ'ן ווייטען מזרח, אויף דעם זעלבען וועג וואס ס'איז געגאנגען „טשעליוסקין", געפונען זיך אין א זעהר שווערער לאגע.

4 שיפען זענען ארומגעריגעלט פון אלע זייטען מיט אייז-בערג און זענען געצוואונגען געווארען צו בלייבען שטעהן, אהן האפנונג זיך ארויסצובעקומען פון דער לאגע.

אויפ'ן צפון-ים בושעווען אונגעהויערע שטורעמס. צו הילף זענען ארויסגעשיקט געווארען עטליכע אייז-ברעכער.

די „אגודה" רייקענט...

ווארשא, 23 (יט"א טעלעפאניש)

די „אגודה" האט פערעפענטליכט א קאמוניקאט, אז ס'איז נישט אמת, דאס הרב לעווין זאל זיין אויסגעשלאסען געווארען פון „אגודת הרבנים".

גרויסע שרפה אין א קור-ארט

בערלין, 23. (ספ. טעל.)

אין קור-ארט הענדערסלעבען ביים באלטישען ים איז אויסגעבראכען א גרויסע שרפה, דער גרויסער האטעל „גראוועגס האוועס" איז אינגאנצען פערברענט געווארען, די געסט האבען געמוזט ארויסשפרינגען פון די פענסטער.

געשאסען אויף א מיניסטער אין ארגענטינישען סענאט

בוענאס-איירעס, 23. (ספ. טעל.)

אין סענאט האט אנ'אונבעקאנטער פערשוין געשאסען אויף דעם אגראר-מיניסטער דוהא, דער מיניסטער און נאך צוויי פערזאן זענען שווער פערוואונדעט געווארען.

צוזאמענפאהר פון יודישען ארטיסטען-פעראיין

ווארשא, 23. (טעל.)

היינט האט זיך דא געעפענט דער 18-טער צוזאמענפאהר פון יודישען ארטיסטען-פעראיין, ס'זענען געקומען 50 דעלעגאטען פון סטאבילע און וואנדער-טרופעס.

דעם צוזאמענפאהר האט געעפענט דער פארזיצער מאקס ברין, דעם בעריכט פון דער פערוואלטונגס-טעטיקייט האט אפגעגעבען שלמה קוטנער.

אין פרעזידיום זענען געוועהלט געווארען: מאז"ה, קורץ, דאמב, ווייסליץ און בראקאוש. ס'זענען אנגעקומען פיל בעגריסונגען.

דער צוזאמענפאהר איז מיטאג-צייט אוועק אויפ'ן קבר פון אסתר רחל קאמינסקא.

נאכמיטאג האט זיך אנגעהויבען א ליידענשאפטליכע דיסקוסיע איבער'ן בעריכט.

ד"ר
ל. שיפמאן
האט זיך איבערגעצויגען
פון זשעראנא 3
אויף 64 זאכאדניא 64
פראנט, 2-טער שטאק. טעל. 106-72.

Dr. med.
Leon Familier
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
6. שערפיעז 37 (בענעדיקטא)
נעהמט אן פון 5–7 נאכמ.

Dr B. ROBINSON
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 131-86.
עמפפאנגט פון $2^1/_2$–$1^1/_2$ פארמ.
און פון 4–5 נאכמ.
פון 6 א זייגער אן אין קאלומנא
ווארשאווסקא גאס, וויללא ניהאוז.

צו פערדינגען
2 גרויסע שטובען
28. קאניאווער שיסער-פולס 3.
צו ערפאהרען ביים הויז-וועכטער.

דעם טיפסטען ביילייד דריקען מיר אויס דער
פאמיליע אליווא
צוליב'ן טריהצייטיגען טויט פון זייער מאן און פאטער
ב"ע
לייב אליווא
פאמיליע שענקער.

פאר גארד,
ביזשוטעריע
און לאמבארד-סוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

Dr. med.
IGNACY GRYNBERG
אינערליכע קראנקהייטען
(ספעציאליסט פאר הארץ-קראנקהייטען)
17 CEGIELNIANA 17
telefon 174-15.
נעהמט אן פון 6 ביז 8 אווענד.

קאמוניקאט.
דערמיט מעלדען מיר, אז צוליב די לעצטע געשעהענישען זענען די סעקציעס פון מענער-מאגאזין-שניידער (פאלטענס, מארינאר קעס, פארלעך) ווי אויך קינדער-גארדעראב I און II סארט און לאנגע מלבושים, לויט א בעשלוס פון אנ'אלגעמיינער פערזאמלונג פון 22-טען ה. ח. ארויסגעטרעטען פון פעראיין אויף פל. וואלנאשטשי 7 און האבען געשאפען א זעלבסטשטענדיגען פעראיין, וועלכער געפינט זיך צייטווייליג אויף פיעטריקאווער 20 אין דער עקספאזיטור פון צענטר: יוד. האנדווערקער-פערבאנד. אין צוזאמענהאנג מיט'ן אויבענדערמאנטען, ציהען מיר צוריק די מאנדאטען פון אונזערע פארשטעהער אין דער פערוואלטונג אויף פל. וואלנאשטשי 7 און מיר ערקלערען, אז א חוץ אונזער פעראיין האט קיינער נישט קיין רעכט צו רעדען אין האנדלען אין נאמען פון די אויבענדערמאנטע סעקציעס.
די ארגאניזיר-קאמיסיע פון מענער-מאגאזין-שניידער (כאלופניקעס) פעראיין,
פיעטריקאווער 20.
9604

דרוקעריי און ליטאגראפיע
פון י. דיאמענט
איז איבערגעטראגען געווארען
אויף קילינסקיעגא 63, אין הויף
טעל. 188-76

8-טונג!
יארדאדאינעס, קאוויארניעס, הערבאטשארניעס!
מיטגלידער און נישט-מיטגלידער דארפען זיך מעלדען אין זייער אייגענעם אינטערעס
היינט און מארגען פון 7—8 אווענט
אין דער סעקציע פון יארדאדאינעס-אינהאבער ביים סוחרים-פעראיין,
דעמאליסטען-פעראיין, פיעטריקאווער 90.

א פערקויפער
וואס איז בעקאנט אין דער טוך-בראנזשע
אויפ'ן לאדזער מארק, קען זיך מעלדען
זאפארט ביי דער פירמע
W. HURWICZ, Łódź, Piotrkowska 35.

בעקאנטמאכונג.
דערמיט מאך איך בעקאנט, אז מיין סאדע-וואסער-פאבריק איז איבערגעטראגען געווארען
אויף פילסודסקיעגא 69
יעדע בעשטעלונג ווערט פינקטליך ערלעדיגט.
ספעצ. קליינע באלאנען וואסער מיט אייז אויף שבת
טעלעפאן 190-48. טים אכטונג פרידוואלד

לעגיסלאַטיװער ראַט אין ארץ־ישׂראל — אַ בעשלאָסענע זאַך

אַזױ ערקלערט די אַראַבישע פּרעסע

ירושלים, 23 (יט"א טעלעגראַפיש)

דער אָרגאַן פון מופטי טײלט מיט, אַז דער לעגיסלאַטיװער ראַט איז שױן אַ בעשלאָסענע זאַך, סײ אין ירושלים און סײ אין לאָנדאָן. דאָס בעזעץ װעט שױן גאָר אײנגיכען ערשײנען. העכסטענס אין הערבסט. דער יודישער באַיקאָט, װעט, לױט׳ן מופטי, גאָרנישט העלפען.

איבערגעריסען די דײַטש־פראַנצױזישע האַנדעלס־אונטערהאַנדלונגען

פּאַריז, 23 (ספּ. טעל.)

די דײַטשע דעלעגאַציע צו די האַנדעלס־אונטערהאַנדלונגען מיט פראַנקרײַך, װעלכע איז לעצטענס געקומען פון בערלין קײן פּאַריז האָט הײַנט פערלאָזט פראַנקרײַך. די אונטערהאַנדלונגען זענען איבערגעריסען געװאָרען.

אגודה׳שע יונגעלײַט בעלײדיגען

ד״ײ װאַרשאַװער רבנים, װעלכע זענען געקומען קײן גער

װאַרשאַ, 23. (ספּ.)

אין װאַרשאַ טומלט זיך װעגען פאָלגענדע געשיכטע: דער גערער רבי פאָהרט מאָרגען אַרױס קײן מאַריענבאַד פון װאַנען ער װעט שױן װאַהר־שײנליך אַפּפאָהרען אױף שטענדיג קײן ארץ־ישׂראל. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט זענען די לעצטע טעג זיך געקומען געזעגענען מיט׳ן גערער רבי׳ן אַנ׳ערך 10 טױזענד חסידים, נעכטען זענען אױך קײן גער געקומען, די רבנים גוטשעכטער, קאַנאַל און זיל־בערשטײן, װי מען שמועסט האָבען די רבנים ער־קלערט אַז, אױב זײ האָבען געטון אַ חטא מיט׳ן אונטערשרײַבען דעם אױפרוף פאַר קרן־קימת זע נען זײ גרײט תשובה צו טון:

װען די רבנים זענען צוריק אַרױס פון רבי׳ן האָבען עטליכע יונגע־לײַט אױעקגעפיהרט די טאַקטובקעס, מיט װעלכער די רבנים האָבען געזאָלט אַװעקפאָהרען און האָבען אײַנגעאָרדענט זײ אַ קעצען־מוזיק. ס׳איז געקומען צו אַ גרױסער װאַנ־טורע, ערשט די אינטערװענץ פון עטליכע מענשען האָט מעגליך געמאַכט די רבנים אַפּצופאָהרען פון גער.

הונגער צװישען די בעדואינער אין באר־שבע־קרײַז

ירושלים (יט"א) עס װערט מיטגעטײלט, אַז אין באר־שבע־קרײַז הערשט אַ ... הונגער נױט. אַ מעדיצינישע אונטערזוכונג, װאָס איז דאָרט איצט אַדורכגעפיהרט געװאָרען בעװײַזט, אַז 80 פּראָצ. פון דער בעדואינישער בעפעלקערונג אין דעם קרײַז לײַדט פון מוסקולאַר־אַטראָפיע. װי בעקאַנט, איז דרום־א"י כמעט אינגאַנצען מחוץ פון יודישער אױפבױ־אַרבײַט.

אײביגע תּפיסה פאַר אַראַבישען מערדער אין קאָנסטאַנטין

אפּהאַנדלונג פון פּראָ־אַהריגען יודען־פּאָגראָם

אַלזשיר (יט"א) דאָס געריכט אין קאָנסטאַנטין האָט פערמשפט צו אײביגע תפיסה און שװערע אַרבײַט דעם אַראַבער דזשאַבאַלי סאַאַד, װעלכער האָט פאַראַיאָהרען בעת׳ן "פּאָגראָם אין קאָנסטאַנ־טין ערמאָרדעט דעם יודישען ד׳מאַנטען־סוחר בען־טאַלאַ, דער פּראָקוראָר האָט פאַר סאַאַד׳ן געװאָ־דערט טױט־שטראָף. דער פערטײדיגער האָט גע־טענה׳ט, אַז צום מאָרד האָט סאַאַד׳ן געטריבען אַנ׳אונאיבערװינדבאַרער אימפּולס.

קאָנפערענץ װעגען יודיש־אַראַבישער דערנענטערונג אין פּאַריז

פּאַריז (יט"א) אונטער די אױספּיציען פון „קאָמיטעט צו פערטײדיגען די יודישע רעכט אין צענטראַל־ און מזרח־אײראָפּאַ" איז אין פּאַריז פאָר געקומען אַ קאָנפערענץ געװידמעט דער פראַגע פון יודיש־אַראַבישער דערנענטערונג.

אין דער פערזאַמלונג האָבען זיך בעטײליגט די פּאָרזיצער פון קאָמיטעט, געװ. מיניסטער סענאַטאָר זשיסטען גאָדאַר, געװ. מיניסטער דעפּ. פּאָל רעינאָ, און די מיטגלידער פון קאָמיטעט באַראָן אַלפרעד גינצבורג, באָריס גורעװיטש, פּראָפ. אַדאַמאַר, ד"ר ל. צדוק־כהן א. אנד. אַלס גאַסט האָט זיך אין דער קאָנפערענץ בעטײליגט דער גענעראַל־ סעקרעטאַר פון יודיש ־ אַמעריקאַנער קאָמיטעט מאָריס װאַלד־מאַן. חוץ אײניגע בעדײַטענדע פראַנצױזישע פערזענליכקײטען האָבען אין דער קאָנפערענץ אױך אָנ־טײל גענומען אַראַבישע טוער און זשורנאַליסטען פון סיריען און לבנון.

דער װיצע־פּאָרזיצער פון קאָמיטעט באָריס גור־רעװיטש האָט געהאַלטען אַ רעפעראַט װעגען די גײַסטיגע װערטען פון אַראַביש ־ יודישער צוזאַ־מענאַרבײַט.

דער קאָמיטעט װעט להבא אָרגאַניזירען רעגו־לערע צוזאַמענקונפטען מיט אַראַבישע יוגענד פון סיריען און אַנדערע מזרח־לענדער.

פראַנצױזישע רעגירונג פּראָיעקטירט

נײַע פינאַנציעל־װירטשאַפטליכע רעפאָרמען

פּאַריז, 23 (ספּ. טעל.)

דאָנערשטאָג װעט פאָרקומען אַ זיצונג פון מיניסטאָרען־קאַבינעט אונטער׳ן פאָרזיץ פון פּרעזי־דענט. אױף דער זיצונג װעלען װידער װערען אָנגענומען אַ רײהע װירטשאַפטליך־פינאַנציעלע רעפאָרמען.

130 יודישע משפּחות אין תל־אביב

נאַטוראַליזירט אין משך פון 1 חודש

תל ־ אביב (יט"א) די תל־אביב׳ער קהלה טײלט מיט, אַז אין משך פון חודש סיון האָבען זיך נאַטוראַליזירט 130 יודישע משפחות פון תל־אביב און די אַרומיגע קאָלאָניעס. די אַקציע צו נאַטוראַליזירען װײַטערע 700 פּערזאָן איז אין גאַנג.

אין װישניאָװאַ־גורא דעם „נײַעם פאָלקסבלאַט"
בעקומט מען יעדען טאָג 8 פריה בײַם צײַטונגס־פערקױפער יאַמניק, װיללאַ קאַװאַלאַ.
בעשטעלונגען װערען אָפּגעשיקט אַהײם

װאָס הערט זיך אױף׳ן פּראָנט?

גרוסען פון דער הױפּט־שטאָדט

פון אונזער װאַרשאַװער קאָרעספּאָנדענט מ. ערבוים

נישט װעגען דעם איטאַליעניש ־ אַביסינישען פראָנט און נישט װעגען דעם יאַפּאַניש־כינעזישען פראָנט װיל איך דאָ שרײַבען.

װעגען יענע מלחמה־פראָנטען װײסט מען װאָס יעדער צד װיל: עס איז דאָ ערד, עס איז דאָ לאַנד, עס זענען דאָ בידגער, װאָס צאָהלען שטײַערן — קעמפען די שטאַרקע געגען די שװאַכע און מ׳װיל עפּעס צונעהמען; — אַנדערש איז אױף אונזער פּראָנט, אױפ׳ן יודישען װאָהל־פּראָנט. דאָ קעמפט מען נישט װעגען קײן ערד און װעגען קײן לענדער; מען קעמפט פאַר אַ בענקעל. װאָס איז קױם פעהיג אױפצונעהמען 4 אָדער 5 געזעסען און — עס געהט אַ מלחמה אױף לעבען און טױט.

יאָ, עס קומען פאָר בקרוב װאַהלען צו די פאַר־לאַמענטאַרישע קערפּערשאַפטען. פון מלכות־קרײַזען איז מען גרײט צו לאָזען פאַר יודען, פאַר די העכער דרײַ מיליאָן יודען אין פּױלען, פיר אָדער פינף פאָרשטעהער אין סײם און אײנעם אָדער צװײ סענאַטאָרען. די יודישע סענאַטאָרען װעלען זיכער זײַן נאָמינירטע, װײַל די הױכגעבילדעטע אָדער אָרדערן־יודען, װאָס האָבען װאַהל־רעכט צום סע־נאַט, װעלען געװיס נישט שטימען פאַר קײן יו־דישען קאַנדידאַט.

אַלזאָ, קאָן מען אָננעהמען, אַז אַלץ איז שױן בעשלאָסען און גע׳חתמ׳עט, אַז װעגען דער צאָהל יודישע פאָרשטעהער איז שױן בכלל נישטאָ װאָס און מיט װעמען צו פיהרען קײן קאַמף און דיס־קוסיע. איז בלױז געבליבען די אַלט־יודישע פראַ־גע: „מי ומי ההולכים?" — און װעגען דעם גײט דער קאַמף מיט דער גאַנצער פּאַרע און מיט אַלע לײדענשאַפטען און מיט אַזאַ קראַפט, גלײַך װי מען װאָלט געקעמפט מי־יודע װעגען װאָס אַפּראַ װיכ־טיג׳ע זאַך, מי יודע װעגען װאָס־פאַראַ ישועות־טובות פאַר׳ן פאָלק ישׂראל.

װאָרום עס איז טראַגיש און קאָמיש גלײַכצײ־טיג:

פונקט װי בײַ גזירות־רעות מאַכט מען נישט קײן אונטערשיד צװישען פּאַרטײַ, קלאַס, גלױביגע און פרײַע, נאָר מען זאָגט: „די יודען" — אַזױ אױך בײַ טובות, װאָס מען געהט אונז טון, בײַ כבודים זאָגט מלכות: „די יודען בעקומען דאָס־און־דאָס"; „די יודען געניסען פון דעם און דעם"; „װאָס זאָגען װעגען דעם די יודען?" און אַזױ װײַטער.

אײַ „די יודען" שטעלען מיט זיך נישט פאַר אײן קערפּערשאַפט, נאָר פיל פּאַרטײען, גרופּען, גרופּירונגען, מיט בעזונדערע אינטערעסען, שטאַנד פונקטען און פּראָגראַמען — דאָס גײט קײנעם פון דרױסען נישט אָן.

אַ פאַקט איז אָבער, אַז טאַקע די הערשענדע ספערען, װאָס קענען אונז טאַקע זעהר װעניג, בײַ האַנדלען אונז װי אַ געשלאָסענע, פעראײניגטע קערפּערשאַפט — די יודען אין פּױלען.

און װער־זשע זאָל זיך ריכטען, און פון װאַ־נען זאָלען די דרױסענדיגע װיסען, אַז נישט נאָר „דאָס יודישע פאָלק" איז נישט אײן גרופּע מיט דײַ װעלבע אינטערעסען, נאָר אַז אפילו די ציוניס־טישע אָרגאַניזאַציע — בעדײַט אױך אַ געמיש פון גרופּען, אינטערעסען, בעזונדערע פאָדערונגען, געגענזײַטיגע שטעלונגען? אַט דאָס קאָן דאָך שױן אַפילו אונזער׳ס אַ פשוט׳ער יוד, אָדער אַ יוד פון אױסלאַנד, אױך נישט פאַרשטעהען!

װי אַזױ זאָל פאַרשטעהן אַ מיניסטער, אַז יו־דען־ציוניסטען פון „על־המשמר", „עת־לבנות", „אַל געמײנע", „מזרחי", „רעװיזיאָניסטען", „יודענ־שטאַאַטלער", „גרופּע א", „גרופּע ב", און נאָך אַנדערע שאַטירונגען, שױן נישט רעדנדיג די פראַ־לעטאַרישע ציוניסטען — אַז דאָס איז װײַט אײנס פונ׳ם אַנדערען מיט די פּאָליטישע אינטערעסען.

און — אַלע װילען מאַנדאַטען!

איז װי־זשע זעהט־אױס די לאַגע? — װאָס אַנ׳אמת איז די „אגודה" פאַר אַ כלל־ישׂראל־פראָנט אָבער זי װאָלט געװאָלט איהרע 2—3 מאַנדאַטען זאָל מען איהר פאַרזיכערן, װאָרום — אַזױ מײנט די „אגודה" — אַז װען זי װעט גײן אַלײן, װעט מלכות איהר אױך געבען 2—3 מאַנדאַטען; דער ציוניסטישער צענטראַל־קאָמיטעט װאַקעלט זיך נאָך אָבער דאָך איז — לאָמיר מודה־זײַן — אַ װאַק־לעניש פון „שטופּ מיך, איך גײ גערן"... דער ציוניס־טישער צ.ק. װיל מען זאָל איהם בעטען, פאַרזיכערן אױך אַ 2—3 מאַנדאַטען; הײַנט װאָו זענען די איבריגע ציוניסטישע גרופּירונגען? „מזרחי" זאָגט: „מיר האָבען שױן גענוג געלאָזט זיך אָנפּרײַערן בײַ די לעצטע װאַהלען"; די „אַלגעמײנע" און די אַלע איבריגע?

עס איז אַ באַװוּסטע זאַך: אױב דער צ. ק. פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע זאָל בעשליסען

פאָהר־פּלאַן אױף די באַהנען

גילטיג פון 15. מאַי 1935.

פאַבריק - באַהן אָפּפאָהר:

- 0.20 — קײן קאַלושקי, פערבינדונג מיט קראַ־קאָ, זאַקאָפּאַנע, קריניצע.
- 1.48 — קײן קאַלושקי, פערבינדונג מיט װאַרשאַ און לעמבערג.
- 5.42 — קײן קאַלושקי פון 3 יוני, פערבינדונג מיט װאַרשאַ.
- 6.05 — קײן קאַלושקי פערבינדונג מיט טשענס־טאָכאָװ און סלאַװקאָװ.
- 7.24 — קײן קאַלושקי
- 8.00 — קײן װאַרשאַ.
- 9.00 — קײן קאַלושקי, זונטאָג און יום־טוב־טעג
- 9.30 — קײן קאַלושקי, זונטאָג און יום־טוב־טעג
- 10.32 — קײן קאַלושקי, פערבינדונג מיט װאַרשאַ, קראָקאָ, קאַטאָװיץ.
- 12.30 — קײן קאַלושקי.
- 13.20 — קײן קאַלושקי, פערבינדונג מיט טשענ־סטאָכאָװ.
- 14.15 — קײן קאַלושקי, אין אַרבײַטס־טעג.
- 15.02 — קײן קאַלושקי, פערבינדונג מיט װאַר־שאַ און סלאַװקאָװ.
- 15.29 — קײן סקאַרזשיסק.
- 16.20 — קײן קאַלושקי אין אַרבײַטס־טעג
- 17.25 — קײן קאַלושקי פערב. מיט װאַרשאַ
- 18.03 — קײן קאַלושקי, פערב. מיט קראָקאָ און קאַטאָװיץ.
- 18.45 — קײן קאַלושקי אין אַרבײַטס־טעג.
- 19.25 — קײן קאַלושקי.
- 20.49 — קײן קאַלושקי פערב. מיט װאַרשאַ
- 21.14 — קײן קאַלושקי, פערבינדונג מיט װאַרשאַ, טשענסטאָכאָװ און סלאַװקאָװ.
- 21.55 — קײן קאַלושקי.
- 23.00 — קײן קאַלושקי פון 1 יולי אַן פער־בינדונג מיט קראָקאָ.

טאָרפּעדאָ - צוגען קײן װאַרשאַ:

7.08, 10.05, 15.20, 20.40.

קאַלישער סטאַציע אָפּפאָהר:

- 0.30 — קײן קאַליש, פּאָזען און זבאָנשין.
- 1.32 — קײן גדיניע.
- 2.35 — לאָװיטש.
- 5.05 — פּאָזען און זבאָנשין.
- 6.16 — װאַרשאַ
- 6.50 — גלאָװנע.
- 7.38 — גדיניע.
- 7.45 — זד. װאָליע.
- 8.07 — װידזעװ.
- 9.04 — גדיניע (פון 15־6—1־9)
- 9.10 — זבאָנשין.
- 9.27 — גדיניע (פון 14־6)
- 9.45 — גלאָװנע (זונטאָג און תנאות־טעג)
- 10.25 — זד. װאָליע.
- 12.00 — גדיניע.
- 12.31 — װאַרשאַ.
- 12.37 — פּאָזען זבאָנשין.
- 12.50 — װידזעװ.
- 14.15 — גלאָװנע.
- 14.25 — זד. װאָליע (אַרבײַטס־טעג)
- 15.30 — פּאָזען — זבאָנשין.
- 15.40 — בידגאָשטש.
- 16.18 — קײן װאַרשאַ.
- 17.40 — זד. װאָליע (פון 15־6)
- 17.45 — גלאָװנע.
- 19.35 — אָזאָרקאָװ.
- 19.41 — פּאָזען — זבאָנשין
- 19.59 — װאַרשאַ.
- 20.35 — זד. װאָליע.
- 22.10 — גדיניע.
- 22.28 — װידזעװ.
- 23.40 — זד. װאָליע.

לאדז. 24 יולי 1935

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 24 יולי 1935

„דאס געוויסען פון דער וועלט שווייגט"
מיר זענען אנגעוויזען נאר אויף די אייגענע כוחות

אין שייכות מיט די פאגראמען אויף יודען שרייבט ד"ר טהאן אין „נאווי דזענניק":

פון אונזער ליבען שכן פון דער מערב זייט פון דער רעפובליק בעקומען מיר אלץ בעסערע גרויסען — גרוסען, פון וועלכע די האר ווערען גרוי און דאס בלוט שטארט אין די אדערען. די ידיעות וואס קומען פון דארט זענען אזעלכע שרעקליכע אזעלכע גרויזאמע, אז מען מוז זוכען מיט'ן זכרון אין די טרויעריגסטע און פינסטערסטע צייטען בכדי אנצוטרעפען אויף עהנליכע געשעהענישען. און דאס געשעהט צייטליך נישט נאר אין דעם געבילדעטען" יאהרהונדערט, נאר אויך אין דעם „געבילדעטען" לאנד, וואס האט שוין מיט 200 הונדערט יאהר צוריק געהערט אויף איינעם פון זייבע אהן א צאהל אוניווערזיטעטען די לעקציעס פון אימאנועל קאנט וועגען פאקטישען מהות פון דער מענשליכער עטיק און עס האט זיך דאן געדוכט, אז די דאזיגע געבענשטע קערנער זענען געפאלען אויף א פרוכטבארען באדען.

צי איז דאס מעגליך, אז א פאלק זאל אין אזא קורצער צייט אזוי נידריג פאלען פון די העכסטע שפיצען פון דער מענשהייט ביז צו די נידריגסטע טיפענישען? צי איז דאס מעגליך? און אפשר איז נאר א קליינע שיכט משוגע געווארען און דאס גאנצע פאלק איז געבליבען געזונד אין זיין קערן?

עס איז שווער דערויף צו געבען אנ'ענטפער און דער מענש, וואס איז בעאונרוהיגט אין זיין געוויסען, מוז זיך בעוואפענען מיט געדולד און ווארטען ביז דאס דאזיגע טייוולאנישע שפיל וועט זיך ענדיגען און זעהען ווער עס וועט דאן בלייבען אויף דער אונהיימליכער סצענע. אבער מיט איין פראגע, וואס פייניגט און וועהטאגט נאך מעהר קען מען בשום אופן נישט ווארטען. יעדער נערוו רופט וועגען א צופרידענשטעלענדע תשובה, וועגען וועלכער ס'איז סאטיספאקציע, וועגען א שטראהל פון האפנונג. דאס איז אזא אונערהערט נאאיווע פראגע, כמעט א קינדערשע: וואו איז די איבריגע וועלט? ווי קען זי אויף דעם אלעם קוקען און נישט קומען אפילו אינסטינקטיוו צו הילף!

אבער מיר הערען:

אויף איינער פון די הויפט ארטעריעס פון דער בעוועגונג אין א 4 מיליאנענדיגע הויפט-שטאט פאלט אריין א באנדע שכורים פון אונמענשליכער שנאה כעס און רציחה אין א קאפע שלעפט ארויס פון דארט רוהיגע מענשען און פייניגט זיי. און אין שכנות געפינט זיך די זיכערהייטס-וואך, וואס איז געשאפען צום שוץ פון דעם בעפאלענעם, צום דערשטיקען די פערברעכערישע ווילדקייט, און זי בלייבט גלייכגילטיג, ווי די גאנצע „פערוואלטונג" וואלט צו איהר נישט געהערט.

און דאן קומט נאך דאס ערגסטע: אנשטאט צו בערוהיגען די ווילדע ארויסטרעטונגען געגען געזעץ און דער מאראל, אנשטאט אונטערצודריקען די רציחה פון דער צווילדעוועטער באנדע, בעשטימט מען אלס הויפט היטער פון ארדנונג און שוץ דוקא א מענש, וועלכער פראגראם מעסיג אנערקענט ער זיך צו דער רעליגיע פון שנאה און אכזריות. און די דאזיגע דערשרעקענדיגע נאמינאציע זאל ערשט זיין א פארברייטונג צו דער בעשטימונג פון דעם טייוועל אליין, וועלכער אטעמט בוכשטעבליך ווי דער גיהנום אליין מיט בלוטדורשטיגקייט, אין די ווילדסטע דזשונגלעס איז דוכט זיך נישט פערהאן אזא בלוט-דורשטיגער בריאה, ווי עס איז דער מער", יוליוס שטרייכער, וואס זאל בעשטימט ווערען אלס פאליציי-פרעזידענט פון בערלין, אז דער דאזיגער גרויליגער סאדיסט וועט בעקומען די לייצעס אין די הענד אריין וועט דער גורל פון דעם פירטעל מיליאן בערלינער יודען זיין א גע'חתמעטער און אין דער דאזיגער ערווארטונג לעבט א מאסע לעבעדיגע מענשען כמעט אין אונאויפהערליכע טויטליכע אנגסטען. און קען נישט יעדער אנטלויפען, ווייל די דאזיגע שעהנע גאטס וועלט איז פערקלאפט מיט ברעטער פאר די פערפאלגטע.

און די וועלט קוקט און שווייגט.

דאס איז אבער נישט אינגאנצען ריכטיג. זי שווייגט טאקע נישט, ווייל פון צייט צו צייט רעדט זי. ווי למשל עס איז די טעג געשעהען אויף א פערזאמלונג פון די ענגלישע קאמבאטאנטען. דא האט דער געוועהנליך שווייגענדער און איבריגענס זעהר בעשעפטיגטער מענש -- ווי די צייטונגען האבען לעצטענס נישט אהן ריהרונג און אויפריכטיגע סימפאטיע געמעלדעט — פרינץ אויף אועלס גענומען א ווארט און הויך גערעדט וועגען דער נויטווענדיגקייט פון פערברידערונג פון די ענגלישע קאמבאטאנטען מיט זייערע חברים פון דייטשלאנד, אמת עס איז געווען א צייט ווען זיי זענען זיך געווען שונאים, אבער דערויף האבען מיר דאך די העכסטע מענשליכע קולטור, אז געוועזענע שונאים זאלען זיך קענען ווערען פריינד. אלזא: קינדער האט אייך ליב.

און עס זענען געגאנגען אויף דער דאזיגער הויכער אויפפאדערונג — וואס איהר ווייטסטען ציל און נאהענטסטען זין האט נישט קיינער פערשטאנען און פערשטעהט ביז איצט נישט — די ענגלישע קאמבאטאנטען מיט א וויזיט צו זייערע געוועזענע שונאים און איצטיגע פריינד, אבער עפעס איז דא די דאזיגער וויזיט נישט געלונגען. די וואס פיהרען איצט אן מיט דייטשלאנד האבען אפילו נישט געפינען פאר נויטיג צו מאסקירען זיך פאר די ענגלישע געסט, מען האט זיך זיי געוויזען אין דער גאנצער העסליכער נאקעטקייט. די ענגלענדער זענען געקומען מיט א וויזיט צו קריגס קאמבאטאנטען און זייערע מינכענער קאלעגען האבען זיי געפיהרט אויפ'ן קבר — פון היטלעריסטען. יא יא צו בעעהרען די קברים, וואו עס ליגען די קרבנות פון דער העסליכסטער אונמענשליכער שנאה, דאס האבען די דייטשע „קאמבאטאנטען" געפאדערט פון זייערע ענגלישע געסט.

...וואס בלייבט די יודען צו טון. דער אפעל צו דער וועלט. דאס דאזיגע מיטעל פרובט מען אלץ א ויפסניי און מען זעהט נישט קיין רעזולטאט. די וועלט רופט זיך נישט אן. אפילו די גרויסע וועלט-צייטונגען, וואס האבען א מיליאנען טיראזש, דערצעהלען פון דאזיגען ווארשטאט פון דער בעסטיאליטעט נאר דאס, וואס איז א סענסאציע און קען אביסעל רייצען די פערשלאפענע נערווען פון געלאנגוויילטער לעזער. און עס איז וואונדערליך, וואס די צוויי מעכטיגע אנגלאזאקסישע פעלקער וואס לאזען נישט ארויס די הייליגע ביבעל" האבען עפעס קיינמאל נישט אנגעטראפען אין דעם אינטערעסאנטען ספר די אויפפאדערונג, אז מען דארף „ראטעווען דעם אונטערדריקטען פון האנד פון אונטערדריקער".

וואס דארפען מיר אלזא טון! דאס געוויסען פון דער וועלט שלאפט, און מיר האבען נישט גענוג כחות צו בעקעמפען דעם דאזיגען שונא. און דער שונא מאביליזירט געגען אונז די גאנצע וועלט. עס איז קלאר, אז די אונצאהליגע מיליאנען וואס שטעהען צו דער דיספאזיציע פון א מעכטיגער מלוכה, די אויסלענדישע פארשטעהערשאפטען, וואס זי האט געגען איהר די מעגליכקייט פון א פראפאגאנדע, וועגען וואס דאס צושפרייטע יודענטום קען גארנישט חלומען; טוט גארנישט, ענטדעקט מען טאקע אז איבעראל אויף דער ערד קוגעל, וואו עס פאסירט עפעס די יודען שלעכטס און גרויזאמעס, די דייטשע האנד, זי פיהרט אן. איצט מיט אלע אנטיסעמיטישע אקציעס אפילו אין לענדער, וואו זי האט כלומרשט נישט קיין פריינד.

וואס בלייבט אונז איבער צו טון! צי זיך איבערגעבען אהן שוץ אויפ'ן חסד און אונחסד פון פערביסענעם שונא? צי ווארטען ביז עס וועט זיך דערוועקען דאס געוויסען פון דער וועלט, אזוי לאנג דוכט זיך קענען מיר נישט ווארטען, ווייל עס איז מעגליך, אז לעבעדיגערהייט וועלען מיר זיך נישט דערווארטען.

דעריבער מוזען מיר נישט קוקענדיג אויף אלעם ווייטער קעמפען מיט דעם פיצעל כח, וואס מיר האבען, שוואכע געגען מעכטיגע? און דאס איז שוין אויף דער וועלט געווען. דוד ווען ער האט נאר געהאט א גענוג שפיצ'יגען שטיין, בעזיגט ענדגילטיג גלית'ן. נאר נישט אויפהערען דעם קאמף. וויפיל מיר וועלען נאר האבען כח און אפילו מעהר ווי מיר האבען, פאר אונז איז א אנרעגונג פון קאמף דאס בעוואוסטזיין, אז אויף דעם גאנצען שטח פון אונזער געשיכטע האבען מיר פערזייהט דענקמעלער פון ענדגילטיגע נצחונות איבער מעכטיגערע פיינט. עס וועט אויך איצט נישט זיין קיין אויסנאהם, נאר דרייסט פארווערטס און דעם גלויבען נישט פערלירען.

און אפשר ווער ווייסט, מעגליך, אז אונזער בעסטער און ווירקזאמסטער פערבינדעטער וועט זיין יענע אונהיימליכער שטרייט אין לאגער פון די היטלעראווצעס, וואס קען דערפיהרען פריהער צו שפעטער צו א נייער געגענזייטיגער שחיטה.

און א סך קעפ ארפצוהאקען איז דאך שוין נישט געבליבען.

צוקונפט פון א"י איז ענג פערבונדען מיט עבר-הירדן

אין יולי-נומער פון דער ענגלישער צייטשריפט „דאס ניינצעהנטען יאהר הונדערט און שפעטער" בעהאנדעלט לארד מעלטשעט די פראגע וועגען דער צוקונפט פון ארץ-ישראל. ארויסגעהענדיג פון שטאנדפונקט, אז ארץ ישראל איז שוין נישט מעהר קיין לאנד פון פיאנערען-ראמאנטיק נאר א געביט, וואס געפינט זיך אין דער פולער ענטוויקלונג פון דער ווירטשאפטליכער צום גרויסען טייל שטעטיש-אינדוסטריעלען אויפשוואונג, רעדט לארד מעלטשעט וועגען די כלומרשטע און ווירקליכע סכנות, וואס דראהען פון דער דאזיגער ענטוויקלונג. די געפאהרען פאר דער מאראל און דיסציפלין פון דער בעפעלקערונג צוליב דער מאסען איינוואנדערונג וועגען וועלכע מען האט אזויפיל גערעדט, האלט מעלטשעט פאר שטארק איבערטריבען און פונקט אזוי ווערט אויך געמאכט צופיל רעש צוליב דער שפעקולאציע אין דער ווירקליכקייט האנדעלט עס זיך אין א געזונדע שטייגערונג פון ווערט וואס לגבי די אמת'ע שעדליכע שפעקולאציע שפילט עס נישט קיין ראלע, ווען א טייל פון דער איצטיגער ווערט-שטייגערונג וועט שפעטער ווידער פאלען וועט דאס אויך נישט ברענגען קיין גרויסען שאדען, פערשטעהט זיך דאס נאר אין פאל אויב די בענק האבען נישט געפיהרט קיין לייכטזיניגע קרעדיט פאליטיק. אבער דאס ארץ-ישראל'דיגע פובליקום איז גענוג קלוג נישט אנצוגעטרויען זייער געלד נישט סאלידע בענק. געוואונשען וואלט אבער געווען א געזעץ געגען דער גרינדונג פון שוואך פונדירטע בענק.

די אמת'ע סכנה ליגט אבער אין מאנגעל פון ארבייטס-הענד, וואס איז גורם צו א שטייגערונג פון די לוינען — א ענטוויקלונג וואס וואלט געווען צו בעגריסען אויף אזוי ווייט ווי זי דער פיהרט צו דער בילדונג פון הויך קוואליפיצירטע אינדוסטריע-ארבייטער. פון דער אנדערער זייט טראגען מיט זיך ווידער די הויכע לוינען אין ארץ-ישראל די געפאהר, אז אין די שכנישע לענדער וואו די פרייזען און לוינען זענען א סך נידריגער זאלען זיך נישט שאפען קיין קאנקורענץ אינדוסטריעס. מעלטשעט, להיפוך צו דער אנגענומענער מיינונג, זוכט נישט קיין מיטעל אין א פערשטארקטער איינוואנדערונג, ווייל דאס בעזארגען די נייע איינוואנדערער וועט ווידער ארויסרופען א פערשטארקטע בוי-טעטיגקייט און אלץ, וואס איז דערמיט פערבינדען, אזוי אז די לוינען און פרייזען וועלען ווייטער שטייגען.

דער דאזיגער פערכישופטער קרייז, איז נישט נאר א אייגענשאפט פון ארץ-ישראל, אבער ער טרעט דא בעזונדערס שטארק ארויס צוליב דער קליינקייט פון לאנד. אזוי אבער ווי די ציוניסטישע בעוועגונג וועט צוליב דער שלעכטער לאגע פון די יודען אין א סך גלות לענדער, אהן שום ספק נאך שטארק וואקסען, וועט דער גורל פון ציוניזם ענטשיידענד זיין אפהענגיג דערפון, צי דער שטח באדען וואס זיי האבען צו דיספאזיציע וועט פערגרעסערט ווערען, א יודישע קאלאניזאציע אין פראנצויזישען מאנדאט געביט, סיריען, איז נישט צוועקמעסיג אפילו געפעהרליך, ווייל די יודען וואלטען דורך דעם געקומען צו א מסוכנדיגע פאליטישע שפאלטונג. די לעזונג פון פראבלעם קען געשעהען נאר דורך א ציוניסטישע קאלאניזאציע פון עבר-הירדן, דארט זענען פערהאן סיי פאר די יודען, סיי פאר ד יאראבער ווי בכלל פאר די וועלט ווירטשאפטליכע ענטוויקלונג, גרויסע מעגליכקייטען און דאס פאליטישע פראבלעם וואלט זיך אפשר נאך איינפאכער געלאזט לעזען ווי מען גלויבט איצט. די יודען און אראבער פון ארץ-ישראל און עבר-הירדן דארפען זיין דאנקבאר די ענגלענדער. פון דער אנדערער זייט ווידער איז ענגלאנד שטארק פעראינטערעסירט צו האבען די הערשאפט איבער די לענדער. די יודען האבען אין זייער לאנגער געשיכטע קיינמאל נאך נישט געזעהען א מלוכה, וועלכע זאל, ווי די בריטישע, גלייכצייטיג פערזיכערען שוץ און פרייהייט און ביי געגענזייטיגער אכטונג קענען פערלאנגען טריהייט, נישט אויסאיבענדיג קיין דרוק. נאר די בריטישע מלוכה קען בעהערשען די סיטואציע אין פאלעסטינא און עבר הירדן. ביידע לענדער מוזען אמאל צוזאמען בילדען איין געביט מיט א זעלבסטפערוואלטונג אין די גרעניצען פון דער בריטישער מלוכה — א ענטוויקלונג געגען וועלכען אויך דער פעלקער-בונד וועט גארנישט האבען דאגעגען. ענגלאנד, וואס האט אין די דאזיגע געביטען געוואלטיגע ווירטשאפטליכע און סטראטעגישע אינטערעסען וועט אזוי ארום געווינען אין מיטעלען מזרח א געזונדע און אינטעליגענטע בעפעלקערונג.

צום סוף גיט נאך מעלטשעט אליין צו, אז געגען זיין קאנצעפסיע קען מען מאכען געוויסע פארוואורפען, אבער אויף א לאנגער צייט בלייבט עס דער איינציגער אויסוועג פון דער איצטיגער שווערער לאגע.

—=—

ווער פערדינט אין דעם איטאליעניש—אביסינישע קאנפליקט ?

עס איז א בעוואוסטע זאך, אז אויפצוהאלטען דאס געיעג פון בעוואפנונגען, זענען קודם־כל פעראינטערעסירט די „הארמאטען פאבריקאנטען" און מיט זייערע אינטריגעס זענען זיי גורם, אז עס זאל אויף דער וועלט הערשען א צושטאנד פון אונזיכערקייט. די שרעק פאר א אינוואזי'ע, דער פרינציפ איז אויב איהר ווילט שלום מוזט איהר זיין גרייט צו א מלחמה די פערשידענע רעוואלאציעס וועגען די בעוואפנונגען פון שכן, דאס אלץ זענען די מיטלען מיט וועלכע עס בענוצען זיך די געוועהר פאבריקאנטען.

די אונמאראלישסטע זייט פון יעדער בעוואפנונג איז אהן שום ספק אז דאס וואס א געוויסע קאטעגאריע מענשען פערדינט שטענדיג דערביי. דאס זענען די אנגערופענע מלחמה ליפעראנטען בעוואפנונגען און מלחמות שאפען שטענדיג קינסטטליכע קאניונקטורען, וואס נישט איינער חלומט וועגען זיי אין די איצטיגע שווערע צייטען, פערפאלען עס זענען פאראן א סך קורציכטיגע מענשען אויף דער וועלט.

אויף דעם איטאליעניש-אביסינישען קאנפליקט פערדינט קודם כל די איטאליענישע קריגס-אינדוסטריע און די איטאליענישע לאנדווירטשאפט, מלוככעה-געלד פליסט אין זייערע הענד, עס בלייבט אין לאנד. ערגער איז אבער מיט דעם פערגרעסערטען געבראויך פון רויה-שטאפען, וואס מען מוז ברענגען פון אויסלאנד, א גאנצע רייהע אייראפעאישע מלוכות האבען שוין בעקומען בעדייטענדע בעשטעלונגען, דערונטער אונגארן (פערד) און רוימעניען (תבואה), רעדט מען טאקע דארט וועגען אנדרעהען די קאניונקטור און מען איז צופרידען פון דער מלחמה, פערשטעהט זיך, אויב זי וועט זיך נאר נישט אריינכאפען אויף דער אייגענער טעריטאריע. אין דעם בעשטעהט אבער די שוועריגקייט, וואס מען קען זי נישט לאקאליזירען.

אממייסטען איז אבער צופרידען פון דער איטאליעניש — אביסינישען קאנפליקט די געזעלשאפט פון סועץ קאנאל. די דאזיגע געזעלשאפט, וואס איז דער געזעצליכער בעל-הבית פון קאנאל בעשטעהט פון צוויי דריטעל פראנצויזישע אקציעס און איין דריטעל ענגלישע. אביסעל אקציעס האט אויך האלאנד, ביי די דייטשען האט מען בעת דער מלחמה צוגענומען א שפאר ביסעל אקציעס. די געזעלשאפט איז געבונדען מיט עגיפטען נאר דורך דער פערזאן פון פארזיצענדער, וועלכער איז אבער נאר דער אויספיהרער פון די בעשלוסען פון אויפזיכטס-ראט, וואס בעשטעהט פון 32 מיטגלידער, די צענטראלע פון דער געזעלשאפט געפינט זיך אין פאריז נישט קוקענדיג אויפ'ן קריזיס צאהלט די געזעלשאפט יעהרליך הכנסות 70 פראצענט דיווידענדע.

לויט דעם טאריף פון 1930 צאהלען די שיפען וואס פאהרען אדורך דעם סועץ קאנאל פאר יעדען טאן סחורה 5,75 גאלד פראנק, און 10 גאלד פראנק פאר יעדען פאסאזשיר, אין משך פון לויפענדען יאהר (ביז יוני) האט איטאליען בלויז פאר די אריבערגעפיהרטע זעלנער געמוזט צאהלען 3 און א האלב מיליאן גאלד פראנק, וואס דאס בילדעט אבער א קליינעם טייל פון דעם, וואס זי האט געמוזט צאהלען פאר די קריגס-מכשירים און לעבענס-מיטלען, די הכנסות פון דער געזעלשאפט אין די ערשטע 6 חדשים פון לויפענדען יאהר בעטרעפען 436 מיליאן גאלד-פראנק.

נישט בחנם פערלאנגט איטאליען שוין זייט א לענגערער צייט א אנטייל אין קאפיטאל און אין אויפזיכטס-ראט פון דער געזעלשאפט, דעסגלייכען אויך יאפאן. עס האבען דעריבער אויך נישט געהאלפען אלע בעמיהונגען וועגען פערקלענערען דעם טאריף צוליב די שווערע צייטען. די לאגע פון איטאליען איז נאך שווערער דערמיט, וואס פאקטיש קענען ענגלאנד און עגיפטען צו יעדער צייט שליסען דעם קאנאל פאר די שיפען און קריגס-טראנספארטען דורך א איינזייטיגען בעשלוס און דערויף האט דער ראט קיין שום דעה נישט. עס איז דערריבער פערשטענדליך מוסאליניס שארפען טאן געגען דער „פערוואלטונג פון קאנאל", וועלכען ער דראהט אפילו צו פארסירען" אין פאל פון א ווידערשטאנד, ווי אויך די מאטעריעלע פעראינטערעסירטקייט פון פראנקרייך אין ערפאלג פון דער איטאליענישער אקציע, ווייל די פראנצויזישע אקציאנערען פערדינען אויף דעם עסק זעהר גוט. אבער ענגלאנד וועט דאך אויך נישט וועלען בע'עולה'ן איהר קאפיטאל.

די אלע ארגומענטען זענען זיכער א סך שטארקער ווי די אפעלען פון אביסינישען קייזער וועגען יושר צו דער פעלקער-ליגע.

—=—

ניייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

ניייער פאלקסבלאט

מיטוואך, 24 יולי | כ"ג תמוז תרצה

זון-אויפגאנג 3.44 | זון-אונטערגאנג 7.40

פרעזידענט אינזש. גלאזעק

לוסטרירט די שטאטישע ארבייטען פון האלב 7 ביז 9 פריה

נעכטען האלב 7 אינדערפריה איז דער נייער פרעזידענט אינזש. גלאזעק געקומען אויף די פערשידענע ארבייטען, וועלכע ווערען געפיהרט דורך דער שטאט. דער פלוצלונגער בעזוך פון פרעזידענט האט געמאכט א רושם אויף אלע אפשניטען פון די שטאטישע ארבייטען. דער פרעזידענט איז דאן א־רומגעפאהרען אויף אלע ארבייטען, וואס האט גע־דויערט ביז 9. דאן איז דער פרעזידענט אוועק אמ־טירען אין בנין פון דער שטאט־פערוואלטונג.

* * *

דער פרעזעס פון דער האנדעלס־קאמער גענ. ד"ר פעליקס מאטשישעווסקי האט היינט רעוויזיטירט דעם שטאט־פרעזידענט אינזש. גלאזעק.

אפגעשטעלט דעם ראד־פערקעהר אויף קאשטשושקי - גאס

די וועג־אפטיילונג פון דער שטאט - פערוואלטונג טיילט מיט, אז פון 22. יולי איז אפגעשטעלט געווא־רען אויף 6 וואכען דער ראד־פערקעהר אויף דער רעכטער זייט פון דער קאשטשושקי־גאס (פאר - נומערען) צוליב דעם, וואס די דאזיגע גאס ווערט אינגאנצען איבערגעבויט.

הכנות צו די סיים-וואהלען אין לאדז

נעכטען זענען אין זאל פון שטאט־ראט פארגע־קומען די עקזאמענס פאר די קאנדידאטען, וועלכע וועלען צוגענומען ווערען אויף 10 טעג ארבייט, כדי צונויפצושטעלען די רשימות פון די וועהלער צום סיים. ס'וועלען צוגענומען ווערען אזעלכע 204 שרייבערס.

די רשימות וועלען פערטיג ווערען דעם 5-טען אויגוסט.

די ארבייט וועט אויסגעפיהרט ווערען אין לאקאל פון שטאט־ראט און אין די פאלקס־שולען אויף זאגאניקאווא און ציגעל־גאס.

דעם 5. אויגוסט וועלען די וועהלער־רשימות אונטערגעשריבען ווערען דורך דעם סטאראסטא ד"ר ווראנא און פרעזידענט אינזש. גלאזעק און וועלען איבערגעשיקט ווערען אין די קרייז־וואהל־קאמיסיע. **דאן וועלען זיי אויסגעלייגט ווערען, אז די וועהלער זאלען קענען נאכקאנטרא־לירען, צי זייערע נעמען זענען אריינגע־טראגען געווארען אין די וועהלער - רשימות.**

הונגער-שטרייק און איטאליענישער שטרייק

אין די פאבריקען פון די „ברידער פינטשעווסקי" און פון „דזשענטעלמען"

(א) כידוע קומט איצט פאר אין דער פאבריק פון דער פירמע „ברידער פינטשעווסקי" אין זדונ־סקא־וואליע אן'איטאליענישער שטרייק פון 300 ארבייטער, מחמת'ן נישט האנארירען דעם קאלעק־טיוון אפמאך.

די ברידער פינטשעווסקי זענען צוגעצויגען צו פעראנטווארטליכקייט, און דאנערשטאג דעם 25 ד. ח. וועלען זיי זיך האבען צו פערענטפערן אין דער שטראף־אפטיילונג ביים ארבייטס - אינספעקטא־ריאט.

דערוויל האבען די ארבייטער אויך דערקלערט א הונגער - שטרייק, און לאזען נישט זי צו זיך אין דער פאבריק קיין שום שפייזען.

* * *

(א) זינט 6 טעג פיהרען די ארבייטער פון „דזשענטעלמען" זייער שטרייק - אקציע, און די פאבריק - מויערן געפינען זיך איצט 500 ארביי־טארינס, וועלכע זענען אגב זעהר אויסגעשעפט.

די קאנפערענץ, וואס איז פארגעקומען אין אר־בייטס־אינספעקטאריאט האט נישט געגעבען דעם געוואונשענעם רעזולטאט, ווייל די פירמע האט, טראץ געוויסע הנחות, נישט פעסטגעשטעלט די גענויע צאהל פון ארבייטער, וועלכע וואלט געקאנט בעשעפטיגט ווערען, און די צאהל ארבייטס־טעג.

א דעלעגאציע פון ארבייטער און משפחות פון די ארעסטירטע האבען אינטערווענירט ביים זיכער־הייטס־לייטער, בערקאוויטש און אין דער פראקורא־טור וועגען בעפרייען פון ארעסט די פערהאלטענע.

מיר דערוויסען זיך אויך, אז היינט זאלען גע־מאכט ווערען שריט אין דער ריכטונג פון צוזאמענ־רופען א קאנפערענץ וועגען ליקווידירען דעם סכסוך.

געוואלד'ט ירש'ענען ביים לעבען

אוז אז מען וויל איהם נישט געבען — דערשיסט ער דעם פאטער, די מוטער, א שוועסטער און א קינד

(א) אינם דארף יוזעפאווקע, קאנינער קרייז, איז נעכטען פארגעקומען פאלגענדע בלוטיגע פאמיליען־טראגעדיע:

אינם דערמאהנטען דארף וואוינט דער 63־יעה־ריגער פראנציסעק גלאמב, וועלכער האט זיין איי־גענם אנ'58־יעהריגע ווייב, א כאלופע, 14 מארגעס לאנד און נאך אנדערע קלייניגקייטען.

צוליב דעם, וואס דאס ווייבס זיינס מאריאנא, איז שוין ביי איהם געווען די צווייטע, מיט וועל־כער ער האט געהאט שוין אנ'28־יעהריגע טאכטער, האט דער זוהן פון ערשטען ווייב, דער 34־יעהריגער פעליקס דווקא זיך איינגעשפארט, אז ער זאל בע־קומען שוין די ירושה און דווקא איצט. כל זמן, דער פאטער לעבט, כדי מען זאל איהם שפעטער נישט „קזשיוודזשען".

און אז דער טאטע האט געזאגט: „ניע דאיען", ווייל ער האט נישט בדעה צו טיילען ירושה ביים לעבען, האט דער זוהן געזאגט: „אז דו וועסט נישט געבען ביים לעבען, וועסטו געבען, ווי א טאטע טויטערהייט", און ער האט אין איהם אריינגעשא־סען צוויי קוילען און איהם אוועקגעלייגט א טויטען.

האבענדיג נאך קוילען, האט ער מיט עטליכע פון זיי מכבד געווען דער שטיפמוטער און אויך איהר אוועקגעלייגט. אבער דא ענדיגט זיך נאך נישט. בעת'ן שיסען האט ער זיך דערמאהנט, אז ער האט נאך א צווייטען רעוואלווער, האט ער דעם ערשטען אי־בערגעלאזט און מיט דעם צווייטען אוועקגעלעגט זיין 28־יעהריגע שוועסטער און איהר 4־יעהריג טעכטערל.

אפגעטון דאס שטיקעל „ארבייט", האט ער זיך פערבאראקאדירט אין שטוב און אזוי אנגעלאדענט מיט ביידע רעוואלווערן, האט ער קיינעם נישט צוגעלאזט צו זיך:

— איך וועל זיך פון מיין שווערד, אויסגעהא־רעוועטער פראצע נישט ריהרען.

ערשט ווען פאליציי האט איהם „אונטערגעמי־נעוועט" מיט א פאר טרעהרען־באמבעס, איז גע־לונגען איהם צו ענטוואפענען און אפצופיהרען אין „יושב בסתר".

ליקווידירט דעם סכסוך

צווישען די דאקטוירים און די היגיעניסטקעס

(א) נאך לאנגע אונטערהאנדלונגען איז עהער־נעכטען אין אווענד אונטערגעשריבען געווארען דער קאלעקטיווער אפמאך צווישען דער „אובזפיעטשאל־ניע" און די היגיעניסטקעס, אויפן גרונד פון וועל־כען היגיעניסטקעס, וואס בעדינען א ראיאן, אין וועלכען עס ארבייטען 2 דאקטוירים וועלען בעקומען שכירות 120 זל. א חודש, און וואו עס ארבייטען 3 דאקטוירים — 150 זל.

אין ראיאנען, וואו עס ארבייטען 4 דאקטוירים מוזען זיין בעשעפטיגט 2 היגיעניסטקעס.

א שארפער פאבריקס-סכסוך

(א) אין דער טעקסטיל - פאבריק פון אדאלף האראס, אין רודע־פאביאניץ איז אויסגעבראכען א שארפער סכסוך מחמת'ן נישט האנארירען דעם קא־לעקטיוון אפמאך.

עס ווערט שוין אינטערווענירט, בכדי אויסצו־מיידען א שטרייק.

אויספלוג קייי וויען

פון 3-טען ביז'ן 10-טען אויגוסט —.95 זל.

פון 3-טען ביז'ן 17-טען אויגוסט —.125 זל.

איינשרייבונגען נעמט אן

Wagons-Lits Cook

פיעטריקאווער 64, טעל. 170-77.

דער ווינטער סעזאן אויף וואלענע סחורות—זיך שטארק פערשפעטיגט

(אג) דער ווינטער סעזאן אין האנדעל מיט וואָ־לענע סחורות אין לויפענדען יאהר, האט זיך שטארק פערשפעטיגט. אין פערגאנגענעם יאהר איז שוין אין דער צייט די פראדוקציע פון וואל־ארטיקלען אין פולען גאנג און דאגעגען האט מען שוין פערהעלט־נישמעסיג א סך געלייזט, לויט דער מיינונג פון די פעראינטערעסירטע קרייזען איז די פערשפעטיגונג פון סעזאן, וואס וועט נאך אנהאלטען א חודש צייט, ארויסגערופען געווארען צוליב דעם, וואס דער זו־מער־סעזאן האט לענגער געדויערט. ווי בעוואוסט, איז דער בילאנס פון זומער־סעזאן אין דער אינ־דוסטרי און וואל־האנדעל געווען א בעדייטענד בע־סערער, ווי אין די פערגאנגענע יאהרען. אין פער־גאנגענעם יאהר איז דער זומער־סעזאן שוין געווען פערענדיגט אין אפריל און אין לויפענדען יאהר איז נאך אין יוני געווען א גרויסע נאכפראגע אויף זומער סחורות. אין שייכות דערמיט בעטראכטען די סוח־רים די איצטיגע צייט פאר דעם צווישען סעזאן־צייט און עס איז דעריבער פערשטענדליך, אז דער אנבאט פון וואלענע ווינטער סחורות איז אין איצ־טיגען מאמענט זעהר א קליינער. דאס ערגסטע אין דער בראנזשע איז נאך דאס, וואס עס איז נישט בעוואוסט, וואס פאר אנ'ארטיקלען עס וועלען אין דער בראנזשע זיין מאדערן אין דער היינטיגער הערשט דא א פולשטענדיגע דעזאריענטאציע. בעזונדערס ביי די קליינע פאבריקאנטען, וועלכע ארבייטען געווענג ליך נאך די גרויסע. די לעצטע ווידער ארבייטען דער ווייל אויף פרובע, וועלענדיג זיך איבערציינען, וועל־כעס ארטיקעל וועט אנגענומען ווערען.

דרייסטע איינברוך-גנבות

(א) גנבים האבען זיך אריינגעקריגען אין דער וואוינונג פון חנה מענדזיזשעצקא (ציגעל־גאס 18) און ארויסגעגנב'עט פערשידענע חפצים אין דעם ווערט פון 3.000 זלאטעס.

* * *

(א) ביי דוד־משה פרימערמאנען (שוו. יאקובא 7) האבען גנבים ארויסגעגנב'עט פערשידענע זא־בען פאר אנ'ערך 8000 זל

אויספלוגען קיין פאלעסטינע

פון —.630 זל. אן

ארגאניזירט

„ארביס" פיעטריקאווער 18, טעל. 249-33

אויך הנחה־פעסער קיין טשענסטא־כאוואקיי און יוגאסלאוויען.

Dr. med. H. LUBICZ

פאר הויט, ווענעריטע און געשלעכטס־קראנקה.

צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 114-32

עמפפאנגס־שעה'ן 8—10, 12—2 און 5—8 אווענד

זונטאג פון 9—11 ביינאג און יום־טוב פון 9—1.

פאר דאמען — א בעזונדערער ווארטע־זאל.

טאג-נאטיץ

פארוואס ווערט די פילסודסקי-גאס נישט בעלויכטען מיט עלעקטריע?

דאס פראבלעם פון בעלויכטען די שטאט לאדז האט שטענדיג געהערט צו די וויכטיגסטע, וואס די פערשידענע שטאט־פערוואלטונגען האבען געהאט צו לעזען. ערשט נאכדעם ווי די סאציאליסטישע מעהר הייט אין מאגיסטראט האט איבערגענומען די מאכט, האט זיך אנגעהויבען א ראציאנעלע און פלאנמע־סיגע ארבייט צו בעלייכטען ווי געהעריג די שטאטי־שע גאסען.

דער ארבייטער - מאגיסטראט האט קודם כל געטראכט וועגען בעלויכטען די גאסען און די פאר־שטעט, וואו ס'וואוינט די ארימע און ארבייטער־בעפעלקערונג, פערשטעהט זיך, אז דאס איז געווען א וויכטיגע און נויטיגע ארבייט. ס'איז אויך גע - טראכט געווארען, אז די רעפרעזענטאנט - גאסען זאלען זיין ווי געהעריג בעלויכטען, קודם כל צוליב פרעסטיזש - צוועקען, אויך דאס איז געווען וויכטיג און נויטיג.

אבער אין דעם בעלויכטונגס - פלאן זענען גע־מאכט אזעלכע טעותים, אז מאנכעסמאל דוכט זיך אויס, אז די וועלכע האבען צוגעטראכט דעם פלאן פון בעלויכטען די גאסען, די וועלכע האבען געהאט צו זאגען וועגען דעם, וועלכע גאס זאל פריהער בעלויכטען ווערען און וועלכע שפעטער — האבען אינגאנצען פערגעסען וועגען פערשידענע גאסען אין שטאט, אינגאנצען זיי נישט גענומען אין בעטראכט.

ווען מיר וועלען־למשל, נעהמען די פילסודסקיע־גא גאס. אלע קענצייכענען פון דער דאזיגער גאס זענען דערפאר, אז דער דאזיגער גאס קומט עלעק־טרישע בעלויכטונג.

קודם כל איז דאס א גאס, וואו יעדער פרעמדער קומט, כדי צו זעהען דאס ארט, וואו דער מארשאל פילסודסקי האט געפיהרט זיין אונטערערדישע אר־בייט און קאמף מיטן צאריזם און אויף וועמענס נאמען די דאזיגע גאס איז אנגערופען געווארען.

ווייטער איז די פילסודסקיגא גאס זעהר ענג בעוואוינט, דאס איז א וויכטיגע האנדעלס - גאס, אזוי אז אלע ארגומענטען זענען דערפאר, אז זי האט געדארפט ענטשפרעכענד בעלויכטען ווערען. נאכ־מעהר דערפאר, וואס אלע ארומיגע גאסען האבען שוין בעקומען עלעקטרישע בעלויכטונג.

דערווייל איז אויף פילסודסקיגא גאס פינסטער. די אלטע גאז־לאמטערנעס קענען נישט געבען גענוג ליכטיגקייט. געפינען זיך טאקע דארט אויף אזא בעלעבטער גאס א טוץ שאנדהייזער, קומען פאר אפטע געשלעגען און דער האנדעל ווערט ווינטער־צייט שטארק געשטערט.

זעהט אויס, אז אן דער דאזיגער גאס איז פער־געסען געווארען. דער ציל פון אונזער נאטיץ איז טאקע צו דערמאהנען די מאסגעבענדע פאקטארען, אז ס'איז אונבעדינגט נויטיג, אז אויף פילסודסקיגא גאס זאלען אפגעשאפען ווערען די גאז - לאמטערנס און ס'זאל אויף דעם ארט זיין עלעקטרישע בע - לייכטונג.

ד.

צוגאב-פאבאר

(א) מאנטאג, דעם 29 ה. ח. 8 א זייגער פריה, וועט אויף פיעטרקאווער 165 אמטירען א צוגאב־פאבאר־קאמיסיע פאר דעם יאהרגאנג 1914 און עלטערע, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון די קאמיסאריאטען 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14, וועלכע האבען צוליב וועלכע ס'איז סיבות זיך בשעת' נישט צוגעשטעלט צו דער רעקרוטען־קאמיסיע.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(א) היינט בייגאכט דיזשורירען פאלגענדע אפ־טייקען:

לייגוועבער (פריהייט־פלאץ 2), הארטמאן (מלי־נארסקא 1), דאניעלעצקי, (פיעטריקאווער 127), א. פערעלמאן (ציגעל גאס 32), צימער (וואלטשאנסקא 37), וואישיצקי (נאפיורקאווסקי 27).

אונטערגעווארפען קינדער

(א) אין טויער אויף לאגעוונצקא 2 האט מען אונטערגעווארפען א 3־וואכעדיג קינד.

מ'האט דאס קינד איבערגעשיקט אין א דער־ציהונגס־הויז.

* * *

(א) אין דער אפטיילונג פאר געזעלשאפטליכע שוץ, אויף זאוואדזקא 11, האט אנ'אומבעקאנטע פרוי איבערגעלאזט א 3־יאהריגען יונגעלע.

אויך דאס קינד איז אריבערגעשיקט געווארען אין אויספעסטרונגס - הויז.

פאַר'ן גנב'ענען 56,000 זלאָטעס און 90 דאָלאַר
בײַ דעם פּרוכט-הורטאָווניק שמואל עקשטיין

(א) נעכטן איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס פון י' בעשולדיגטע אין ארויסגנב'ענען בײַ דעם פּרוכט־הורטאָווניק שמואל עקשטיין (זשעראָמסקיעגאָ 36) א סומע פון 50.000 זל. און 90 דאָלאַר מזומן געלט.

די גנבה איז אויסגעפיהרט געוואָרען דעם 31־טען יאַנואַר ה. י. צווישען 8 און 9 אינדערפריה דורך דעם 50־יאָהריגען גנב יוזעף פּאַנטאַ (פון דוואָרסקאַ 34) און זיין שותּף, דעם 35־יעהריגען לעאָן קאָוונאַצקי (שאָפּענאַ 4).

אין דער גנבה זענען אויך פערמישט געווען:

דאָס דינסטמיידעל פון עקשטיינען פראַנציִשקאַ פּאַלינצעוויטש, פּאַנטאַ'ס אַ „קאָכאַנקע", אַ געוויסע סטאַניסלאַוואַ נאַדראָווסקאַ, וועלכע איז בעת מעשה געשטאַנען אויף דער וואַך, איינע ראָמאַנאַ דראָזדאָווסקאַ (פון שרודמיעסקאַ 100), בײַ וועלכע מען האָט די צוגנב'עטע קאַסעטקע מיט'ן געלט אויפגעריסען און זיך צוטיילט מיט'ן רויב, און קלאַראַ דזשיעוויערסקאַ (די פרוי פון דעם בשעתו אויפגעהאַנגענעם רויבער און מערדער סטאַניסלאַוו דזשיעוויערסקי) איצט — די „קאָכאַנקע" פון קאָוונאַצקי.

אויפ'ן פּראָצעס האָבען זיך פּאַנטאַ מיט קאָוונאַצקי מודה געווען אין אדורכפיהרען די גנבה. זיי האָבען אָבער דערקלערט, אַז געפונען אין דער קאַסעטקע האָבען זיי בלויז 7.500 זל., פון וועלכע זיי האָבען 10 פּראָצ. אָפּגעגעבען דער דראָזדאָווסקאַ פאַרן בענוצען זיך מיט איהר „מלינה".

די פּאַלינצעאָוש, נאַדראָווסקאַ און דזשיעוויערסקאַ האָבען דאַגעגען געלייקענט שטיין און ביין — אַז זיי ווייסען גאָרנישט, אַז זיי האָבען לחלוטין קיין שום שייכות נישט צו דער גאַנצער געשיכטע.

דער אורטייל ווערט היינט ארויסגעטראָגען.

מחמת גרויסע „ליבעס-שמערץ"
פּרובט זי פערסמ'ען איהר לייבליכען מאַן

(א) אַנ'אַלט פּויליש שפּריכוואָרט זאָגט: אַנ'אַלטען אויוועז און אַנ'אַלטע פרוי — וואַרעמט דער טייוועל", וראיה לדבר — די 52־יעהריגע אַנטאָנינאַ מאַיערעווסקאַ.

דאַכט זיך אַזאַ 52־יעהריגע כלב'טע, וואָס וואוינט אין סולעוו און האָט אַ מאַן, וואָס אַרבייט פאַר איהר און ברענגט איהר אַהיים פון פויגעל־מילך, וואָסערע טענות קען זי האָבען צו דער וועלט? — האָט זי אָבער אַ מחוש, אַ שוואַכקייט אַזעלכעס צו פרעמדע מאַנסבילען: ווי נאָר עס האָט זיך איהר געמאַכט אַ שטיקעל געלעגענהייט, ווי נאָר דער מאַן האָט זיך אַרויסגעריהרט מיט איין פוס פון דער שטוב, האָט זי שוין געהאַט אַנדערע און מיט זיי געלעבט.

פערשטעהט זיך, אַז אַזעלכע זאַכען הערען זיך און דער מאַן, נישט וועלענדיג אַרויסשטעלען זיך צו לייטישען געלעכטער, האָט ער איהר פערזאָגט מיט'ן האַרבען וואָרט:

— מילא וואָס געווען איז געווען, אָבער פון היינט אָן, זאָל קיין פרעמדער מאַנספערשוין דאָ מעהר נישט די שוועל איבערטרעטען.

האָט אַנטאָנינאַ זיך געווישט די אויגען און צוגעזאָגט, אַז זי וועט שוין גוט זיין, אַז זי וועט שוין פרום זיין און פון היינט אָן — זאָל זי קראַפּירען — אויב זי וועט נאָך כאָטש איינמאָל זינדיגען.

מילא צוגעזאָגט, ווי צוגעזאָגט, אָבער אז עס האָט אין איהר ווייטער די תאוה אָנגעהויבען ברענען און מורא אָבער האָט זי געהאַט, האָט זי זיך מיישב געווען גאָר אינגאַנצען פון איהם פטור צו ווערען און אי דער וואָלף וועט זיין זאַט, און אי דער שעפּס וועט זיין גאַנץ: אי זי וועט קענען לעבען אַ גוטען טאָג, אי זי וועט נאָך ירשענען דעם מאַנ'ס פערמעגען...

אוודאי וואָלט עס גוט געווען, ווען דאָס זאָל זיך אַזוי קומען מיט'ן דרך הטבע און דער מאַן זאָל געבען פלוצים אַזוי אַ שטאַרב אַוועק, אַזוי אָבער, ווי שטאַרבען האָט ער נישט געוואָלט, און עס איז אויך דערויף נישט געווען די מינדסטע אויסזיכט, ווייל סך־הכל, איז ער גאָר געווען מיט אַ פּאָר יאָהר יונגער פאַר איהר, האָט זי בעשלאָסען צוצוהעלפען דעם מלאך־המות און איהם איינצוגעבען אַ פּאָרציע סם...

וואָלט מעיערעווסקי זיך זיכער געמעגט געזעגענען מיט'ן לעבען, ווייל אַנטאָנינע איז געווען פון דעם סאָרט ווייבלעך, וואָס אַז זיי נעהמען עפּעס אונטער, פיהרען זיי עס אויס, האָט זי זיך אָבער וועגען דעם ענין בעראַטען מיט איינעם פון איהרע ליבהאָבערס און יענער, מורא האָבענדיג, אַז ער זאָל נישט מיטגעשלעפּט ווערען אין דער בלאָטע, האָט ער דעם גאַנצען סוד איבערגעגעבען מעיערעווסקי'ן.

— היט זיך, גוטער ברודער, דיין געטרייע אשה וויל דיר אַ מעשה אָנטון...

און מאַיעראָווסקי האָט זיך געהיטען. פון יעדער מאָהלצייט, וואָס זיין זיווג האָט איהם דערלאַנגט, האָט ער געגעבען צו פערזוכען אַ הונט, ביז איינמאָל האָט דער כלב אַפילו נישט בעוויזען זיך צו בעלעקען און ער האָט אויסגעצויגען אַלע 4 פיסלעך.

די אַנאַליזע האָט פעסטגעשטעלט, אַז אין דעם עסען איז געווען סם און די 52־יעהריגע אַנטאָנינע איז אַרעסטירט געוואָרען.

דערווייל זיצט זי און וועט אפשר אַזוי אַרום אָפּקיהלען איהר „קאָכאַנע'דיג" האַרץ.

זאַל פילהאַרמאָניע
נאַרוטאָוויטשאַ 20

יונג=טעאַטער
קינסטל. אָנפיהרונג: ד"ר מיכאַל בראַנדט.

היינט און מאָרגען צוליב די צוגרייטונגען צו דער פּרעמיערע ווערט נישט געשפּילט.
פרייטאָג, ד: 26 ה. ח.
פּרעמיערע! „טרופּע טאַנענצאַפּ"
אַ גאָלדפאַדען־שפּיל אין אַ גאַליציש שטעטעל. אינסצעניזאַציע און רעזשי: ד"ר מ. בראַנדט.
מוזיק: אַ. גאָלדפאַדען. כאָרעאָגראַפיע: מאַציגאַ וויסאָצקאַ. דעקאָראַציעס און קאָסטיומען: דינה מאַטוס. —:— בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער.

זיך אויפגעהאַנגען אַ יודישער שניידער
זיך פערסמ'ט, אַ געוואָרפען אונטער'ן טראַמוואַי

(א) אויף צעגלאַנאַ 28 האָט זיך אויפגעהאַנגען דער 41־יעהריגער שניידער שמואל זאַקאַליק.

פון דער שטריק האָט מען איהם אַרונטערגענומען אַ טויטען.

דער זעלבסטמערדער האָט געליטען פון אַ נערווען־קראַנקהייט.

* * *

(א) אויף הרוביעשאָווסקאַ 14 האָט זיך, מחמת ליבע־ענטוישונג, גע'סמ'ט מיט סובלימאַט די 19־יאָהריגע העלענאַ אולינסקאַ, אין אַ שווערען צושטאַנד האָט זי פּאַגאָטאָוויע אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל.

* * *

(א) העלענאַ וואַיטקאָוויאַק (פון קילינסקיעגאָ 85) האָט זיך מיט זעלבסטמאָרד־צוועקען אַרונטערגעוואָרפען אונטער אַ טראַמוואַי אויף דער קילינסקיעגאָ גאַס.

דער קאָנדוקטאָר האָט אָבער בעצייטענס דעם טראַמוואַי אָפּגעשטעלט, און די וואַיטקאָוויאַק איז אָפּגעקומען מיט לייכטע וואונדען.

Dr. REICHER
פּאָלודניאָווע 28, טעל. 101-93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער־שוואַכע־בעהאַנדלונג
סעקסועלע בעראַטונגען און פּסיכאָ־אַנאַליזען
נעמט אָן פון 8–11 און פון 5–8 אָוונט

ד"ר בראָניסלאַוו האַנדעלסמאַן

פערגאַנגענעם זונטאָג האָט מען אין אונזער שטאָט צו קבורה געבראַכט דעם חשוב'ען יודישען דאָקטאָר מעדיצין בראָניסלאַוו האַנדעלסמאַן, וועלכער איז, ווײַלענדיג אין איוואָניץ אויף קוראַציע, אין עלטער פון 78 יאָהר געשטאָרבען. טראָצדעם, וואָס ס'האָט דעמאָלט געגאָסען אַ שטאַרקער רעגען, האָט זיך פערזאַמעלט אַ גרויסער עולם, כדי איהם אָפּצוגעבען דעם לעצטען כבוד. אין די הספּדים, וועלכע זיינע קאָלעגען דאָקטוירים האָבען איהם געמאַכט, זענען אויסגעדריקט געוואָרען זיינע אייגענשאַפטען אלס אַ טיכטיגער דאָקטאָר, אידעלען כאַראַקטער און מענש פון אַרבייט. נאָכדעם ווי ער האָט נעמליך געענדיגט זיין שווערער טאָג־אַרבייט אין אַלעקסאַנדער שפּיטאָל, וואו ער איז געווען דער לייטענדער הויפּט־אַרצט, זיין געוויסע לערנאַנשטאַלטען און אין פּריוואַט־הייזער, האָט ער זיך אין אָוונט גענומען צו ליטעראַרישער אַרבייט, וואָרום ער האָט פון צייט צו צייט מעדיצינישע שריפטען אין דער פּוילישער שפּראַך אַרויסגעגעבען. דער פערשטאָרבענער דאָקטאָר האַנדעלסמאַן, וואָס האָט אין לאָדז פּראַקטיצירט 45 יאָהר, האָט געשטאַמט פון אַנ'אַלט חשוב'ער יודישער פאַמיליע. זיין פאָטער, יוסף האַנדעלסמאַן, וואָס האָט געוואוינט אין וואַרשאַ, איז געווען אַ שוואָגער פונ'ם אַמאָליגען בעקאַנטען לאָדזער יודישען גביר יעקב פרענקעל, וועלכער איז געווען פּאָפּולער אונטערן נאָמען „דער ענגלענדער". די באָבע זיינע, דעם פאָטער'ס מוטער, אסתּר יאַכעט האַנדעלסמאַן, איז אין יאָהר תּרכ"ה אין עלטער פון 86 יאָהר געשטאָרבען און אויפ'ן אַלטען לאָדזער בית־עלמין צו קבורה געקומען. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָב איך מיך געווענדעט צום דאָקטאָר האַנדעלסמאַן מיט דער בקשה, ער זאָל מיר אָנשרייבען איהר און אויך זיינע ביאָגראַפיעס, וואָס ער האָט אויך טאַקע געטון. די קורץ־געפאַסטע אויטאָביאָגראַפיע זיינע וועט געדרוקט זיין אין דער „מאָנאָגראַפיע פון אַלטען לאָדזער יודישען בית־עלמין", וועלכע ס'וועט קירצליך דורך דער לאָדזער יודישער קהלה אַרויסגעגעבען ווערען.

דער פערשטאָרבענער האָט אויך אין לאָדזער יודישען געזעלשאַפטליכען לעבען אַקטיוו אָנטייל גענומען. דער נאָמען זיינער וועט אין לאָדז נישט פערגעסען ווערען.

פ. ז. גליקסמאַן

הנחה-פּעסער קיין עסטרייך און אונגאַרן

דאָס וועלט־רייזע־ביוראָ „וואַגאָן־לי־קוק" איז מיט דער ערלויבניש פון אינערן־מיניסטעריום צוגעטרעטען אויסצואַרבייטען הנחה־פּעסער קיין עסטרייך און אונגאַרן.

די פּעסער קיין עסטרייך ווערען אויסגעשטעלט אויף 5 וואָכען.

קיין אונגאַרן איז פעסטגעשטעלט געוואָרען דער פּרייז 150 זל. מיט אַ וועכענטליכען אויפענטהאַלט אין אונגאַרן.

הנחה־פּעסער קיין עסטרייך און אונגאַרן ווערען אַרויסגעגעבען פאַר אַלע אָהן בעגרענצונגען.

נעהנטערע אינפאָרמאַציעס ערטיילט און איינשרייבונגען נעמט אָן די פּעסער־אָפּטיילונג פון „וואַגאָן־לי־קוק", פּיעטריקאָווער 64, טעל. 77-170.

ר. אייזראַעל
משומדים
סענסאַצ. שפּאַנענדער ראָמאַן פון היינטיגען יודישען לעבען

75

סטעפאַן איז געווען ווי געפּלעפּט, ער האָט בכלל נישט געוואוסט וואָס דאָס זאָל בעדייטען.

— ס'איז דאָך אוממעגליך, האָט ער געהאַלטען אין איין שרייען צו זיין ברודער, אַז אידאַ זאָל האָבען געווען אַ טאַנץ־רעזשיסערין און נאָך אַזאַ בעריהמטע ווי מען שטעלט זי דאָ פאָר. דאָס איז אויסגעשלאָסען. ניין, ניין, מיך וועט מען נישט אָפּנאַרען. זי איז נישט נאָר געווען אַ טאַנץ־לעהרערין, נאָר האָט אַפילו טאַנצען נישט געקענט, זי האָט נישט געוואוסט ווי אַזוי דעם פוס אוועקצושטעלען, די ערשטע צייטען ווען איך האָב זיך בעקענט מיט איהר האָב איך זיך געמוזט שעהמען ווען איך בין מיט איהר אין ערגעץ געקומען און אימיצער האָט זי פערבעטען צום טאַנצען...

— איך ווייס זיכער נישט וואָס דאָ קומט פאָר, אויב פאַר דיר איז עס אַזאַ וואונדער טאַ וואָס זאָל איך שוין זאָגען, איך הויב זיך שוין אָן צו שעהמען פאַר מיינע ענגלענדער, אַז בײַ זיי געהט אויך אָן בלאָף...

— און נאָך וואָס פאַר אַ בלאָף דאָס וואָלט בײַ אונז אויך נישט געקענט פאָרקומען.

— ווייסט דו, וואָס איך וועל דיר זאָגען, סטעפאַן, מיר וועלען געהען היינט אין טעאַטער „ספּלענדיד" און וועלען זיך דעם דאָזיגען ספּעקטאַקעל אָנקוקען.

— דאָס ווילט זיך מיר זעהר שטאַרק, האָט סטעפאַן געענטפערט, אָבער איך וויל דיר זאָגען, דעם אמת טייערער ערווין, איך וואָלט זיך מיט איהר נישט געוואָלט בעגעגענען, צו וואָס טויג עס מיר... מיין ציל איז דאָך זי צו פערגעסען.

— דו ביזט מיד, סטעפאַן, דו ווייסט אַפילו נישט האָבען די געלעגענהייט זיך מיט איהר צוזוּפּצוטרעפען און געוויס נישט צו רעדען מיט איהר, ס'איז אָבער זעהר טשיקאַווע זיך צו איבערצייגען וואָס קומט דאָ פאָר.

— גוט, איך וועל געהען מיט דיר.

בײַ סטעפאַנען אינערליך איז עפּעס אַנדערש געוואָרען, ער האָט אויפגעהערט צו זעהען אין אידאַן דאָס אונבעהאָלפענע, איבערגעשראָקענע יודישע מיידעלע און האָט דערזעהען פּלוצלונג אין איהר עפּעס אַ בעריהמטהייט, אַזעלכע וועגען וועלכע עס שרייבען אַלע צייטונגען, די גרעסטע לאָנדאָנער צייטונגען, די גרעסטע ענגלישע קריטיקער און הגם סטעפאַן האָט דאָך גאַנץ גוט געוואוסט, אַז די צייטונגען האָבען זיך אָפּגערעדט צו שרייבען פּרעכטע ליגענס, אָבער זיי זענען אַריינגעפיהרט געוואָרען אין אַ שרעקליכען טעות, האָט דאָס אַלץ איהם דאָך אימפּאָנירט, ווייל אידאַ איז דאָך געווען אויף אַ העלפט זיין אייגענטום, ווען פריהער איז זי געווען אינגאַנצען זיין, האָט ער דאָס איצט בעטראַכט אויף אַ העלפט, ער האָט זיך פאָרגעשטעלט די גרויסע צוקונפט וואָס שטעהט פאַר דער גרויסער טאַנץ־קינסטלערין און דאַן איהר רעזשיסערין, ער האָט זיך פאָרגעשטעלט וואָס פאַראַ גרויסע גאַזשעס זיי וועלען נעהמען, אויב זיי זענען אויף אַזאַ בעגייסטערטען אופן אָנערקענט געוואָרען אין אַזאַ וועלט־שטאָט ווי ס'איז לאָנדאָן, ער האָט זיך פאָרגעשטעלט ווי זיי וועלען אַרומפאָהרען איבער דער גאַנצער וועלט, אומעטום וועלען זיי אָפּגעוואַרט ווערען דורך קינסטלער און טעאַטער־דירעקטאָרען, פאָטאָגראַפישע און פילם־אַפּאַראַטען וועלען אַרבייטען, רעפּאָרטערען וועלען זיך איבעריאָגען ווער ס'זאָל בעקומען דעם ערשטען אינטערוויאו מיט די וועלט־בעריהמטע קינסטלערינס...

צי איז דאָס געווען קנאה פון סטעפאַנס זייט? בשום אופן נישט, ער איז נישט געווען קיין טענצער, נישט קיין אַנדער קינסטלער און האָט קיינמאָל נישט געהאַט אַזעלכע אַספּיראַציעס. דאָס איז געווען דער ערשטער פונק פון אייפערזוכט וואָס האָט זיך אַריינגעכאַפּט צו סטעפאַנען אין האַרצען. עפּעס האָט זיך איהם איצט פּלוצלונג פאָרגעשטעלט ווי צו דער טאַנץ־רעזשיסערין, וועלכע איז דערצו נאָך אַזוי הערליך שעהן ווי סאיז אידאַ, וועלען זיך ציהען גאַנצע שורות מיט פערעהרער. אַנהענגער און... ער האָט זיך פאָרגעשטעלט ווי יעדער וועט זיך בעמיהען וועגען איהרס אַ שמייכעל, ווי יעדער וועט וואַרפען זיינע ליידענשאַפטליכע בליקען צו דער שעהנהייט און וועלט־בעריהמטהייט, און ער אַליין וועט דערביי גאָרנישט האָבען צו זאָגען, מ'וועט איהם אוועקבעהמען פון אונטער דער נאָז דאָס וואָס איז זיינס און ער וועט בלייבען ווי אָפּגעשמיסען...

— אַלזאָ, וואָס האָסט דו דעצידירט, האָט ערווין געפרעגט, מיר געהען היינט אין טעאַטער?

— גוט, מיר געהען, מיר געהען, איך וויל דאָס זעהען מיט מיינע אויגען.

— און וואָס איז דען, האָט סטעפאַן בײַ זיך געטראַכט אין איצטיגען אויגענבליק, ווען איך וועל זיך זעהען מיט אידאַן, וואָס וועט זי זאָגען אויף דער גאַנצער קאָמעדיע? אמת איך וועל איהר גלייך זאָגען, אַז איך וועל אַלץ האַלטען בסוד און וועל קיינעם נישט אויסזאָגען, אָבער זי וועט זיך געפינען אין אַ שלעכטער לאַגע.

— אַזוי ווי ס'פיהרט זיך אין ענגלאַנד איז ערווין צוגעגאַנגען צום טעלעפאָן, אָנגערופען דאָס טעאַטער „ספּלענדיד" און געבעטען צו רעזערווירען פאַר איהם צוויי בילעטען אויף חער היינטיגער פאָרשטעלונג.

— כ'בעדויער שטאַרק מיין הער, האָט די קאַסירקע דורכ'ן טעלעפאָן געענטפערט, וואָס איך קען דאָס פאַר אייך נישט טון, אַלע בילעטען אויף היינט, מאָרגען און איבערמאָרגען זענען אויספערקויפט.

— וואָס איז דאָס פאַרא אָנרייסענישען בײַ אייך?

— ווייסט איהר דען נישט מיסטער, אַז בײַ אונז טרעט אויף די וועלט־בעריהמטע סאַבאַ מיט איהר לעהרערין.

ערווין האָט אַוועקגעלעגט דאָס טרייבעל און זיך בעראַטען מיט סטעפאַנען צי ער זאָל נעהמען בילעטען אין טעאַטער אויף 3 טעג שפּעטער.

— געוויס, געוויס, האָט שוין איצט סטעפאַן אָהן זיך צו פערטראַכטען געזאָגט, געוויס זאָלסטו נעמען איך וויל דאָרט אַהינגעהען און אַליין מיט מיינע אויגען דאָס זעהען.

סטעפאַן האָט שוין איצט געוואוסט, אַז ער וועט דורך די דאָזיגע 3 טעג נישט קענען רוהען, עפּעס האָט ער געפיהלט ווי אַ וואָרים הויבט איהם אָן צו טאַטשען, אַז עפּעס פיהלט ער זיך איצט ווי אַ מיצער וויל איהם שלעכטס טון, ווייל בײַ איהם אַוועקרויבען אַזעלכעס וואָס איז בײַ איהם טייער און ליב. ער האָט זיך פּלוצלונג דערפיהלט אַזוי ווי מיט אַ צייט צוריק ווען ער האָט זיך שוין נישט געקענט דערוואַרטען אויף דעם מאָמענט ווען ער וועט זיין צוזאַמען מיט אידאַן.

— אָבער דאָס קען דאָך נישט לאַנג אָנהאַלטען, האָט ער ווידער פון דער צווייטער זייט געטראַכט, מ'קען דאָך נישט אייביג אָפּנאַרען די וועלט, די קאָמפּראָמיטאַציע וועט דאַן זיין אונגעהויער, אפשר וואָלט גלייכער געווען, אַז ער זאָל האַלטען דאָס מויל, נישט געהען זעהען די פאָרשטעלונג און נישט זיך זעהען מיט אידאַן נאָר רוהיג און געדולדיג נאָכפאָלגען וואָס פון דעם אַלעם וועט אַרויסקומען.

— און אפשר האָט זיך איהם ווידער געשטופּט אַ געדאַנק אין קאָפּ אַריין, זאָל ער אַרויסרופען אַ סקאַנדאַל, אפשר זאָל ער אוועקגעהען אין אַנ'אַנגעזעהענער גרויסער צייטונג אין לאָנדאָן און זאָל דערצעהלען וואָס ער ווייסט וועגען דעם ענין, אפשר זאָל ער געהען אין דער דירעקציע פון טעאַטער וואו די בעריהמטהייטען טרעטען אויף, און זאָל דערצעהלען דעם אמת זאָל אויפדעקען דעם גאַנצען סוד? ניין, ניין, ס'איז נאָך נישט צייט דערויף, אפשר וועט ער אַזוי טאַקע טון, אָבער נאָך נישט איצט, דערווייל איז דערויף נאָך פריה צייט, איצט וויל ער דאָס אַלץ אַליין זעהען, זיך איבערצייגען מיט זיינע אייגענע אויגען און דאַן וועט ער קענען אָננעהמען אַ בעשלוס.

ערווין האָט אָנגעקלונגען און געבעטען פאַר איהם צו רעזערווירען 2 פּלעצער אויף דער נאָהענטסטער פאָרשטעלונג צו וועלכער ס'זענען נאָך פאַראַן פרייע ערטער.

(פאָרטזעצונג קומט)

ער וועט שוין מער א דאקטאר פאר א אײדעם נישט ווערלען

ס'איז, דאכט זיך יעדען אויסגעצייכענט בעקאנט אז היינט, בימי וועלט־קריזיס און היטלער־ממשלה לעבען איבער די יודעלעך פון די פרייע בערופען, בפרט דער יונגערער דור, געהאקטע צרות, נישט איי־נער פון די פריש־געבאקענע דאקטוירים'לעך און אינזשיניערלעך קוקט מיט הארץ־קלעמעניש אויפ'ן מינדעסטען דאמען־שניידער אדער סוויטער־מאכער.

פון דעם דאזיגען אלגעמיין־בעקאנטען פאקט, האט א פנים נישט געוואוסט, אדער אפשר נישט גע וואלט וויסען דער לאדזשער פישעל ליב ג. אט דער דערפאנטער יוד, וועלכער דארף דריי גאנצע בוגרת'ן אויסצוגעבען אין איין נאכט און איז גרייט פאר יעדער פון זיי צו סילוק'ן א שפארען נדן מיט עגמת נפש און קאפ־דרעהעניש, האט זיך גראד איינגע־עקשנ'ט, אז נישט אנדערש, נאר דוקא א דאקטאר מוז ער נעהמען פאר אנ'אײדעם.

פערשטעהט זיך, אז אונזער ר' פישעל ליב האט נאר געקענט בלייבען בלויז ביים אפעטיט, ווייל ווי טיף דאס קאנע־מאכער פאך זאל נישט ליגען אין דער אדמה, הייסען זיך נאך אלס די קרענק־ווייסער אפוועגען מיט גין־גאלד און גלויבט ארײנקריגען א יאלד אין שטיינעל, איז נישט פישעל ליב און אויך נישט די בתולה דערצו געווען קיין גרויסע בריונים, איז געבליבען אויף דער פאמיליע אסיפה, אז מען זאל זיך פשוט אליין אויסהאדעווען א דאקטאר'ל.

ר' פישעל ליב האט זיך טאקע באלד אויסגע־זוכט א יונגען סטודענטעל פון עפעס אנ'אויסלענ־דישען אוניווערזיטעט, דעם יאט צוגעזאגט אייביגע קעסט און א בארג ברילאנטענע גליקען און אזוי ארום איהם איינגעזייפט מיט דער עלטסטער בוגרות זיינער.

דער יוד האט גע'גנב'עט און גע'גזל'ט און אונ־טערשטיצט מיט כל־טוב דעם חתן־בחור. יאהרען לאנג האט זיך דער עול קעסט אזוי געצויגען, ענד־ליך האט זיך ר' פישל דערוואַרט אויף דער גליקלי־כער מינוט, ווען דער סטודענט האט געקינטשעט אויף דאקטאר.

די שמחה פון יוד איז נישט געווען צו בעשריי־בען. זיין אייביגע שטרעבונג, זיין איינציגער אידעאל איז פערווירקליכט געווארען, ער האט דאך א דאק־טאר פאר אנ'אײדעם.

איז אבער א פנים נישט בעשערט געווען פישל ליב'ן נחת צו דערלעבען פון דאקטאר, מאכט זיך א מעשה, אז דער דאקטאר בעקומט א פאסטען אין מאראקא, וואו ער ארדענט זיך ליטויש איין און גרייט זיך אויך אהין צונעמען זיין כלה, פישל ליב'ס עלסטע טאכטער און דארט מיט איהר שטעלען א חופה.

די כלה האט טאקע פיבערהאפטיג געמאכט אלע פארבערייטונגען צו דער נסיעה און נאר מיט אומ־געדולד געווארט אויף די פאפירען, וועלכע האבען געדארפען א ליאדע מינוט אנקומען.

מ'ווארט איין טאג, צוויי טאג, ס'געהט פערביי א חודש, דריי חדשים, די פאפירען בעווייזען זיך אלס נישט, פישל ליב בעווארפט דעם דאקטאר מיט בריף, קלאפט דעפעשען, אלארמירט די ארטיגע קהלה, דעם פער פון דער שטאט, מ'הערט נישט און מ'זעהט נישט פון קיינעמען קיין תשובה. דער דאק־טאר איז פערשוואונדען געווארען ווי אין וואסער אריין.

ענדליך דערוויסט זיך פישל ליב, אז דער חתן־בחור האט זיך דורך דער צייט פערליבט אין א רייכע פאלאשקע, מיט איהר באלד חתונה געהאט און אן זיין טאכטער, דער כלה האט ער גענצליך פערגעסען.

קומט איצט דער אומגליקליכער פישל ליב צו א היגען מורה הוראה מיט א צובראכען הארץ און ליינט אוועק א געריכטע טענה:

מילא, האסט חרטה אויפ'ן עסק, ס'שטייט דיר נישט אן דער יחוס צו האבען פישל ליב'ן, דעם הייזער־מעקלער פאר קיין שווער, דארף מען נישט. מסתם איז נישט אויפגעלעגט, אז מיין אײדעם זאל זיין א דאקטאר, פערפאלען, ס'לעבן געהט זיך פארט נישט צו נעמען, אבער איך בין דאך אויך נישט מחויב יאהרען איינצודארען און איינצוקווארען און אויסצוהאלטען אויף מיינע ארימע שוואכע פלייצעס דעם שטודיום פון א פערמדען יונגאטש. זאל מען מיר כאטש בעצאהלען פאר מיין טרחה.

דער רב האט טאקע גלייך אוועקגעשריבען דעם ארטיגען ראבינאט א בריף וועגען דעם ענין.

ארגוס

דער פאלקס־קאנצערט
פון „קולטור־ליגע" אין העלענאוו

פאלקס־קאנצערט? נאר אין א געוויסען זין. דער ארויסטריט פון כאר ביי דער „קולטור־ליגע", האט בעוויזען, אז ער איז נאך „הזמיר" און „שיר" דער דריטער גוטער כאר ביי אונז אין שטאט.

נאך לאנגע ווארטעניש — דאס איז אלע מאל די פלאג פון דער ארטיגער אויפפיהרונגען. דער עולם איז שוין לאנג דא, דער כאר איז שוין ערשט רעכט פערזאמעלט נאר עס פעהלט... די :עדולד ביים פערזאמעלטען עולם צו ווארטען אויפ'ן אנ־הויב. פארוואס? — האט מען ענדליך פאר זיך דערזעהן און דערהערט איין גרויסקעפיגען כאר מיט פראכטפולע שטימען און גלייך נאך דעם ערש־טען הענדל־נומער איז מען אנגענעהם איבערראשט געווארען אויך פון די אויספיהרונג.

אין „קוסטור־ליגע"־כאר האט דיר. רידער זעהר פיל קולטור ענטוויקעלט און בעזונדערס גע־זאנג־קולטור.

ווי אין די קלאסישע נומערן פון הענדל, שומאן און וואגנער, אזוי אויך אין די פאלקס־לידער (?) פון געלבארט און זאקס (פאר פאלקס־לידער איז דאס צו פאטעטיש און היפער־מאלערן) האט דער כאר געזונגען ריטמיש, דינאמיש און פלאסטיש.

אין איינינע נומערן, ווי צ. ב. „ציגיינער־כאר" פון שומאן און די אויסדרוקספולע לידער פון געל־בארט און זאקס האט דער כאר ממש ארטיסטיש געזונגען כמעט ווי פראפעסיאנעל־רוטינירטע כאר־זינגער.

א גוטע אידעע איז געוועזען וואס מען האט אלע קאמפאזיציעס אינסטרומענטירט פאר ארקעסטער.

דער איינדרוק איז דאדורך געוועזען אנ'אימ־פאזאנטער.

עס וואונדערט אונז פאר וואס דער כאר פון „קולטור־ליגע" האט ביז איצט זיך געשעמט מיט זיינע פראדוקציעס, וואס גרעניצט מיט קונסט־כאר געזאנג.

לאזט זיך ליבע חברים פון „קולטור־ליגע" 'עפ־טערס הערען. איהר האט זיך נישט מיט וואס צו שעהמען. מיר חזר'ן איבער, אז דער „קולטור־ליגע" כאר איז דער דריטער גוטער יודישער כאר אין אונ־זער שטאט.

D—ski.

טרויער־פייערונגען
הערצל און ביאליק יאהרצייט־טעג אין לאדז

די פייערונגען צוליב די יאהרצייטען פון די גרויסע ציוניסטישע מנהיגים, וואס זענען פארגע־קומען היינטיגע וואך אין אונזער שטאט, זענען אויס געפאלען זעהר אימפאזאנט. די הזכרה, וואס איז אפגעריכט געווארען אין דער ציוניסטישער שוהל

„אהל־יעקב"

האט געהאט א זעהר פייערליכען כאראקטער. די שוהל איז געווען דעקארירט אין שווארץ. צו דער הזכרה איז געקומען א זעהר גרויסער עולם, צווי־שען וועלכען עס האט זיך געפונען א גרעסערע צאהל אנגעזעהענע ציוניסטישע עסקנים.

נאכדעם ווי דער חזן דוד טאפעל האט גע־מאכט די הזכרה, האט דער שטענדיגער מטיף פון שוהל ,דיכטער אהרן לובאשיצקי, געהאלטען א זעהר אינהאלטרייכע רעדע וועגען די גרויסע פערזענליכקייטען פון די נפטרים.

אלע נדרים פון די עליות זענען בעשטימט געווארען אויף צו פלאנצעןביימער אין די הערצל און ביאליק־וועלדער פון קרן קימת לישראל.

בעזונדערס פייערליך איז געווען די הזכרה אין דער

סינאגאגע

אויף אל. קאשטשושקי, וועלכע איז אפגעריכט גע־ווארען דורכ'ן קאנטאר שמואל באיאנאווקי, מיט'ן סינאגאגע־כאר.

א שעהנע און אינהאלטרייכע רעדע וועגען די פערשטארבענע מנהיגים, האט געהאלטען הרב ד"ר ברודא. ארומרעדענדיג די גרויסע לייסטונ־גען פון שעפער פון פאליטישען ציוניזם ד"ר הערצל און גייסטיגען פיהרער חיים נחמן ביאליק, רופט ד"ר ברודא צו געהען אין די וועגען פון די דאזיגע מנהיגים, אפזאגען זיך פון דער פאליטי־שער צערשפליטערונג און שאפען איין גרויסע און שטארקע ציוניסטישע מחנה פאר'ן ערמעגליכען דאס פערשנעלערען דעם טעמפא פון אויפבוי־ווערק אין ארץ - ישראל.

* * *

זונטאג אווענד איז פארגעקומען א טרויער־אקאדעמיע אין לאקאל פון דער היגער ציוניסטישער ארגאניזאציע. מיט רעדעס וועגען הערצל און ביא־ליק, זענען ארויסגעטרעטען די מיטגלידער פון ציו־ניסטישען צענטראל־קאמיטעט, די ה"ה: ד"ר י. ראזענבלאט, משה לימאן און אינוש. לאנדשטאק פון ווארשא.

די רעדנער שטעלען זיך אפ אויף די גרויסע שאפונגס־ווערק פון די נפטרים און רופען צום סוף די פערזאמעלטע צו פערשטארקען די ארבייט פאר'ן קאנסטרוקטיווען ציוניזם און פערווירקליכען די אי־דעען פון די גרויסע מנהיגים.

מארגען—גרויסער מיטינג אין פילהארמאניע־זאל
די וואהלען צום 19־טען ציוניסטישען קאנגרעס

אין דעם קומענדיגען זונטאג וועלען פארקומען אין גאנץ קאנגרעס פוילען די וואהלען צום 19־טען ציוניסטישען קאנגרעס. דער אויסגאנג פון די דא־זיגע וואהלען וועט דארפען בעשטימען וועגען די צוקונפטיגע ארבייטס - מעטאדען פון אויפבוי־ווערק אין א"י.

די אלגעמיינע ציוניסטישע ארגאניזאציע האט אין צוזאמענהאנג מיט די וואהלען אונטערגענומען א ברייטע אויפקלערונגס - ארבייט, כדי צו בעקענען די ברייטע ציוניסטישע קרייזען מיט פערשידענע פראבלעמען פון קאנסטרוקטיווען ציוניזם, וועלכע וועלען שטעהן אין צענטער פון די קאנגרעס־פער־האנדלונגען.

צו דעם צוועק רופט די היגע ציוניסטישע אר־גאניזאציע אויף דאנערשטאג דעם 25־טען ה. ח. אין פילהארמאניע־זאל א גרויסען פאלקס־מיטינג א. נ. „מיט'ן פנים צום קאנסטרוקטיווען ציוניזם".

מיט רעדעס וועלען זיך בעטיליגען די מיטגלי־דער פון צענטראל - קאמיטעט פון דער ציוניסטי־שער ארגאניזאציע אין פוילען, ד"ר מ. הינדעס פון ווארשא, דר. י. ראזענבלאט, משה לימאן א. א.

א שליח—א לויפער
פאר זיין לויפען, וועט ער איצט זיצען

(א) ביי טאדעאוש בידעצקי אויף מאסארסקא 3 איז געווען אנגעשטעלט אלס שיק־יונגעל דער 19 יעהריגער קאזשימיעזש אבארניצקי פון וויל־טשע 21.

אנומעלטען האט איהם בידעצקי געשיקט אויף דער פאסט מיט 500 זל. אויסצוקויפען א וועקסעל. האט אבארניצקי זיך מיישב געווען, למאי זאל ער אזא שווער, אויסגעארבייט און אזא שעהן געלד אוועקגעבען אויף דער פאסט? און דאס פאר וואס? — פאר עפעס א „שמערגעלע""!

האט ער געקויפט א באהן־בילעט, איז געפאה־רען נאך ווארשא און האט דארט געגעסען און גע־טרונקען און געטון, מן הסתם, נאך אנדערע זא־כען, וואס א לעבעדיגער מענש ברויך צו טון.

בעת מען האט איהם געכאפט, האט ער שוין געהאט מעהר נישט געהאט ווי 120 זלאטיס, אבער דאס האט איהם נישט געשאדט דערצו, אז דאס שטאטישע געריכט זאל איהם פאר זיין לוי־פען מכבד זיין מיט 8 חדשים זיצען.

אדרבה. זאל ער זיך אביסעל אפרוהען.

פאר א טשעק אהן דעקונג

(א) א געוויסער אברהם קארמיאל (פון זאקאנט נא 35) איז נעכטען פערמשפט געווארען דורכ'ן שטאטישען געריכט אויף א חודש ארעסט, 1000 זל. שטראף (אדער זיצען נאך צוויי חדשים) און צו בע־צאהלען דעם אנקלאגער יצחק לעווין פון טארנאוו 1000 זל.

דעם פסק האט קארמיאל בעקומען פאר'ן געבען בשעתו לעווי'ן א טשעק אויף 1000 זל. אהן דעקונג.

געקאפיעט דורך א פערד

(א) אויף ראצלאווסקא 35 האט דער 4־יעהרי־גער רישארד שענדזשיווי בעקומען אזא קאפיע פון א פערד, אז ער איז שרעקליך צוקאליעטשעט גע־ווארען.

פאגאטאוויע האט דאס אומגליקליכע קינד אפ־געפיהרט אין שפיטאל.

בעשטראפט א קאשטשאל־גנב

(א) דאס שטאטישע געריכט האט פערמשפט דעם 22־יעהריגען סטעפאן ראשיצקי אויף אנדערט־האלבען יאהר טורמע פאר'ן בע'גנב'ענען דעם קאשטשאל אין זארזשעוו.

דער'הרג'עט געווארען ביים רייסען קארשען

(א) אין דארף מיעלעשיץ, טורקער־קרייז, האט דער 16־יעהריגער זיגמונט קורטשאווסקי געריסען קארשען פון א בוים.

אין א געוויסען מאמענט, ווען ער האט זיך געפונען פינפטהאלבען מעטער די הויך, האט זיך אונטערגעבראכען אונטער איהם א צווייג, און ער איז מיטן קאפ אראפגעפאלען אויף א קופע שטיי־נער.

אין עטליכע מינוט שפעטער איז ער געשטאר־בען.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי" דיר. דוד צעלמייסטער.
פרעזענטירט די לעצטע גאסטשפילען פון געניאלען קינסטלער
לודוויק זאץ
היינט מיטוואך, 9.15 אוונט – צום לעצטען מאל, דער גרויסער קינסטלער לודוויק זאץ שפילט היינט צום לעצטען מאל אין דער פרייליכער מוזיקאלישער קאמעדיע
„דער לידיקגייער"
נאר היינט קאנט איהר בעוואונדערן דעם גרויסען קינסטלער צום לעצטען מאל אין זיין פראכט־ראל „דער לידיקגייער".
מארגן דאנערשטאג, 9.15 אוונט צו ביליגע פרייזען נאר 1 מאל דער גזלן
פרייטאג, ד. 26־טען לעצטע פרעמיערע! לעצטע גאסטשפילען! לודוויק זאץ אין זיין גרעסטען שלאגער „ארץ פאר קינדער"

Doktór
Z. Henrykowski
ספעציאל־ארצט פאר ווענערישע הויט־קראנקהייטען און מאגער־שוואכע
וואוינט יעצט
9 טראוגוטא 9
טעל. 262-98
נעהמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אוונט.
פאר פרויען א ספעצ. ווארטע־זאל

ראטעוועט אייער געזונט
קראנקע אויף רופטורען (ברוך־קראנקהייטען)
ספעציעלע ארטאפעדישע הייל־גומי־באנדאזשען פון מיין מעטאדע העלפען ראדיקאל אונטער גאראנטיע אהן אפעראציעס פון אלע מינים ברוך־קראנקהייטען (רופטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער
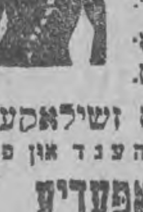
דאס אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספע־ציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע בויך־באנדאזשען. אויף אויסגעקרימטע רוקען־ביין (הוי־קער) ארטאפעדישע הייל־גארסעטען אויף ביינער־שווינדזוכט און אלע אנדערע פעהלערן ארטא־פעדישע הייל־אפאראטען אויף פלאטפוס.

ספעציעלע איינלאגען לויט גיפס־מאדעלען, אויף זשילאקעס. – גומי־זאקן לויט מאס. קינסטליכע הענד און פיס
ספעציעלער אנשטאלט פאר הייל־ארטאפעדיע
Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ אוים לעמבערג
לאדז, פיראמאוויטשא 9 (אלגינסקא)
(פראנט פארטער), טעל. 177-09 נאהנט פון לאדזשער פאבריקס־באהנהויף
בעמערקונג: דאס ערשיינען פון די קראנקע איזאומבעדינגט נויטיג.
צאהלרייכע דאנקזאגונגען און דאנק־בריף.
(אין זגערזש אויף פלאמאצקא № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

די הנחות פאַר יורידישע פערזאָנען

ציים צאָהלען פערלעגענע שטייערען

(א) מיט׳ן 15 ד. ח. האָט זיך געענדיגט דער לעצטער טערמין פון בעליגען ביטעס וועגען אָנער קענען הנחות מיט אָפּצאָהלען פערלעגענע שטייערען אין בעצוג צו פיזישע פערזאָנען, ד. ה. אַזעלכע פערזאָנען, וואָס פיהרען זעלבסטשטענדיג אונטערנעהמונגען אויף׳ן אייגענעם נאָמען.

אין שייכות דערמיט אינפאָרמירט אונז די פינאַנץ־מאַכט, דאָס יורידישע פערזאָנען, דהיינו אַקציען־געזעלשאַפטען, געזעלשאַפטען מיט בעגרע־נ׳צטער האַפטונג, קאָאָפּעראַטיווען א. ד. גל. זע־נען בערעכטיגט צו אָפּגעבען ביטעס וועגען הנחות נאָך ביז׳ן סוף יולי ה. י.

אָנהויבענדיג פון 1־טען אויגוסט ה. י. קאָנען שוין די ביטעס נישט בעליגט ווערען, ווייל זיי וועלען נישט בעטראַכט ווערען.

צום לעצטען מאָל דער „ליידיקגייער"

אין „ראָזמאַיטאָשטשי"

צוליב דער בעשרענקטער צייט, וואָס דער קינסטלער וועט נאָך פערברענגען אין לאָדז, ווערט נישט קוקענדיג אויף׳ן גרויסען דערפאָלג פון דער פרעהליכער קאָמעדיע „דער ליידיגגעהער" מוזען אראָפּגענומען ווערען פון רעפּערטואַר.

היינט ווערט געשפּילט דער ליידיגגעהער צום לעצטען מאָל.

פרייטאָג פּרעמיערע

פון „טרופּע טאַנענצאַפּ" אין פילהאַרמאָניע

פרייטאָג טרעט אַרויס „יונג־טעאַטער" מיט דער צווייטער פּרעמיערע א. נ. „טרופּע טאַנענצאַפּ" די אויפפיהרונג האָט געהאַט אין וואַרשא אַ גרויסען ערפאָלג.

די פּיעסע, וואָס איז דורכגעפלאָכטען מיט האַרציגע, יודישע נגונים, אָנגעשריבען דורך א. גאָלדפאַדען — מיט אייגענאַרטיגע טענץ, איינ־שטודירט דורך טאַציאַנאַ וויסאָצקאַ, פערמאָגט אַ אוצר מיט קאָמישע סיטואַציעס, אָריגינעלע רעזשי־סערישע איינפאַלען (אינסצעניזאַציע און רעזשי ד״ר מיכאַל בראַנדט) און א שלל פון כאַראַקטעריסטישע טיפּען.

די גאַנצע אויפפיהרונג איז פערטראַכט ווי אַ גאָלדפאַדען־ספּעקטאַקל, וואָס ווערט געשפילט דורך דער וואַנדערנדיגער טרופּע טאַנענצאַפּ, אין סוף פון פערגאַנגענעם יאָהרהונדערט. די גאַנצע אַקציע קומט פאָר איינצייטיג אויף דער ביהנע או קאָין זאַל צווישען פּובליקום. די טיפּען פון זאַל מישען זיך אַריין אין די געשעהענישען אויף דער ביהנע און בילדען אַ האַרמאָנישע גאַנצקייט.

מיטוואָך און דאָנערשטאָג ווערט צוליב די צוגרייטונגען צו דער פּרעמיערע נישט געשפּילט.

ראַדיאָ־פּראָגראַם

מיטוואָך, דעם 24־טען יולי 1935

6.30 — פריהמאָרגען־תפילה. 6.36 — גימנאַס־טיק, 6.50 — פּליטען. 7.20 — פריהמאָרגען־ציי־טונג, 7.30 — פּליטען. 8.25 — פּראַקטישע אָנווייזונגען. 11.57 — צייט־סיגנאַל. 12.03 — מעטעאָ־ראָלאָגישע ידיעות. 12.05 — מיטאָג־צייטונג. 12.15 — פאַר זומער־וואוינונגען און קור־ערטער, 1 — אַ מאָמענט פאַר פרויען. 1.05 — לידער. 1.30 — פּליטען. 3.15 — בערזשע־איבערזיכט. 3.25 — עקספּאָרט ידיעות. 3.30 — לייכטע מוזיק, 4 — שמועסען. 4.15 — מוזיק. 4.50 — ערצעהלונג. 5 — קאָנצערט. 5.20 אָרקעסטער־קאָנצערט. 6 — פרעהליכער סקעטש. 6.15 — „גאַנץ פּוילען זינגט". 6.30 — בריף צו קינדער. 6.40 — דאָס קינסטלערישע און קולטורעלע לעבען. 6.45 — פּלי־טען. 7.15 — רעליגיעזער קאָנצערט. 7.30 — געזאַנג רעציטאַל. 7.50 — אויסלענדישער הומאָר. 8 — סלאָוויאַנישער מאַרש. 8.10 — פרעהליכע אוי־דיציע. 8.45 — אָווענד־צייטונג. 8.55 — „דער ווילנער מארק". 9 — שאָפּען־קאָנצערט. 9.30 — זכרונות וועגען פּילסודסקי׳ן. 9.40 — טריאָ. 10.10 — אַלגעמיינע ספּאָרט־ידיעות, 10.16 — לאָקאַלע ספּאָרט־ידיעות. 10.20 — קליין־אָרקעסטער קאָנ־צערט. 11 — מעטעאָראָלאָגישע ידיעות פאַר לופט־קאָמוניקאַציע. 11.05 — המשך פון קליין־אָרקעס־טער קאָנצערט.

אין ציעכאַצינעק

איז צו בעקומען טעגליך דעם
ביליגען
פאָלקסבלאַט
ביי ש. סוכעצקי,
זדראַיאָוואַ 10.

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי	—	—	—	90.50
3 פּראָצענטיגע בודאָוולאַנע			—	43.00
4 "	דאָלאַרובקא		—	53.
7 "	סטאַביליזאַציע (אַמ.)			66.25
5 "	וואַרשאָווער פּ.־ב.		1934	58.50
5 "	לאָדזער		"	52.50
ענגלישער פונט	—	—	—	26.23
דאָלאַר אָפיצ.	5.27	נישט אָפיצ.	—	5.25
גאָלד־דאָלאַר	—	—	—	9.04
גאָלד־רובל	—	—	—	4.69
דייטשער מאַרק	—	—	—	1.79

מעלדונג

ראַדיקאַל ציוני. אָרג. „התחיה" זאַכאָדניאַ 66.

היינט 8 אָוונט קומט פאָר אַ מאָביליזאַציע־פערזאַמלונג פון אַלע מיטגלידער, געווידמעט דער וואַהל־קאַמפּאַניע צום 19־טען ציוניסטישען קאָנגרעס.

אַלע חברים ווערען אויפגעפאָדערט פּינקטליך צו קומען.

דער ועד.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15. טעל. 149-07
ספּעציאַל־ארצט פאַר מענער־שוועכע־בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג.
נעמט אָן פון 8–11 און פון 4–8 אָוונט.
זונטאָג פון 9–1 פאַרמיטאָג.
פאַר אונבעמיטעלטע — לעמשניצע־פּרייזען

Dr. Wołkowyski
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל־גאַס 11, טעל. 238-02
נעמט אָן אין הויט־ און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער־שוועכע
פון 8–11 בייטאָג און פון 4–9 אָוונט

Dr. med. P. Braun
ספּעציאַליסט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקה
נעהמט אָן פון 8–1 און פון 4–8 אָוו.
Cegielniana 4, tel. 100-57.

צוויי צימער און קיך
מיט בעקוועמליכקייטען (ווינשענסווערט מיט באַדע־צימער) אין צענטרום, נישט העכער פון צווייטען שטאָק, ווערט געזוכט דירעקט פון ווירט צו דינגען. אָפערטען אין אַדמיניסטר. פאַר „R."

ד״ר העללער
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער־שוועכע
טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-98
נעמט אָן פון 8–11 און פון 4–8 אָוונט
זונטאָג פון 10–12 מיטאָג.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל.
אונבעמיטעלטע — לעמשניצע־פּרייזען

זינגער־מאַשינען
סיסטעם גענער. מייער צו 16 ווינגדען אין בעסטען צושטאַנד אויך אַ פלאַמען־שפּול־מאַשין 12 ווינדען פירמע מילער, זיידע, געלעגענהייטליך צו פערקויפען.
ערפאַהרען טעל. 227-46. 2599

Dr. Med. J. Schlosser
כירורג
צעגעלניאַנאַ 30 טעל. 122-16
נעהמט אָן טעגליך פון 4–7 אָוו.

דער פאָטאָגראַפישער אַטעליער
„POLONJA"
גדאַנסקאַ 31
גיט אַלם פּרעמיע אויף אַ קורצע צייט
7 רעטושירטע פאָטאָגראַפיעס
מיט אַ פערגרעסערונג נאָר פאַר 1.50
פאַר יורדען, וואָס פאָהרען נאָך פּאַלעסטינאַ, ווערט אויסגעפערטיגט אַלע אַרט פּאַס־פאָטאָגראַפיעס שנעל, גוט און ביליג.
בעמערקונג: גרויסע בילדער מאַך איך צו זעהר נידריגע פּרייזען.
מיט אַכטונג
אינהאַבער: גוטערמאַן
לאָדז, גדאַנסקאַ 31.

שנעל־דרוקעריי בראַמבערג
צעגעלניאַנאַ 8. טעל. 255-09
פיהרט אויס:
בריף־בויגען, קאָנווערטען, רעכנונגען, קוויטאַנציעס, פערלאָבונגס־ און חתונה־קאַרטען, חיוב־קאַרטען, פּריקאַ־ און קאָנפעקציע־עטי־קעטען, שטעמפּעל־באַנדראָלען
רעעל, מאָדערן און ביליג

קליינע אַנאָנסען
1 זלאָטי אַנאָנסען ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

צו פערמיטען אַ שטוב מיט צוויי פענסטער אויף פראַנציסקאַנער גאַס צו ערפאַהרען אויף פאַמאָרסקאַ גאַס 35 ביי א. צוקערמאַן. 9595

איינצעלנע אינטעליגענטע הערן קענען בעקומען לאָזשי ביי אַן אָנשטענדיגער פאַמיליע געגען מינימאַלען אָפּצאָהל. אָפערטען אונטער „לאָזשי".

פערשידענעס

געגען בעלוינונג! פאָהרענדיג פריי־טאָג דעם 18/7 נאָך אנדזשעיאָוו מיט׳ן צוג 16.20 איז פערלוירען געוואָרען אַ מאַרינגע־פּאַלטאָ. צו טעלעפאָנירען 138-42, געגען בעלוינונג. 9594

פון זאַפאַרט צו פערמיטען 2 צימער און קיך, 2־טער שטאָק, פאַמאָרסקאַ 17. צו ערפאַהרען טעלעפאָניש 206-49 109

Buchalter-Bilansista
Na stanowisku przyjmuje do prowadzenia księgi handlowe. Za uznanie ksiąg gwarantuje kaucją Leon Krell, Piotrkowska 79 m. 40 tel. 145-64.

פרייע פּאָסטענס

אַ נייהער ווערט געברויכט ביים קאַמאַשען־שטעפּער דרעוונאָווסקאַ נומר 9 וואוינונג 10. 9597

צו קאָסמעטיק, פּערפומס, קאָלאָנסקע וואַסער אויף פּריזיר־אַרטיקלען ווערט געזוכט פערקויפערס. ערפאַהרען ביי מ. שעפּס. מאַגיסטראַצקאַ 16. 9593

ס׳ווערט געזוכט: האַנד־שטיקערינס, מאַשין־שטיקערינס און קריטע־מאַשין־נייהערינס, ס׳ווערען בעפאַרצוגט אַזעלכע, די ביי גאַרדינען געאַרבייטעט האָבען. גאַרדינען־פאַבריק פּיעטריקאָווער 21. 169

ראַקאַלען

איבערצוגעבען אַ וואוינונג פון 1 צימער אויף בזשעזשינער 14, פראָנט 1־טער שטאָק. צו ערפאַהרען פון 8 ביז 11 פאַרמיטאָג ביי זילבערבערג. 9603

אַנ׳אָרט צו שלאָפען פאַר 2 יונגע־לייט מיט בעקוועמליכקייטען צו פערמי־טען, פאָלודניאָווע 12, פראָנט 1 שטאָק. וואוינ. 18.

וויכטיג פאַר דאַמען
נאָר פאַר 2 זל. ווערט איבערגע־מאַכט די עלטעסטע הימען
אויף גאַנץ ניי און אויף נייע הימען צו־געדענקט די אדרעס 3.50
Modystka „TOLA"
23 Zawadzka 23

Dr. med. M. TAUBENHAUS
ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרויען־קראַנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
זגערזשער 11, טעל. 246-09
נעמט אָן פון 4–8 אָוונט.

Dr. med. Z. DATYNER
אוראָלאָג
ספּעצ. פאַר נירען, בלאָז און אורין־קראַנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אָן פון 2–3 און פון 6–8 אָוו.

צאָהן־אַרצט
ס. וואַטניצקא
אַפּיורקאָווסקיעגאָ 65
נעמט אָן פון 9–1 און פון 3–8 אָוונד

אלע ווייסען,
אַז
קליידער, אַנצוגען, מאַנטלען, קינדער־גאַרדעראָב און וועש
וואַשט, פּוצט, ריינעגט און פאַרבט
די בעוואוסטע יודישע כעמישע וועשערײַ און פאַרבערײַ
„עריקא"
מלינאַרסקאַ 2 (ביים רוג בזשע זשינער)
די ביליגסטע פּרייזען, רעעלע, אונשעדליכע אויספיהרונג!
צופאָהר מיט די טראַמוואַיען 1, 6, 14.

Dr. med. Niewiażski
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט־קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער־שוועכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פראָנט, 1־טער שטאָק.
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו.
זונטאָג און יום־טוב פון 9—1 פאַרמיטאָג.
בעזונדערער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.

Dr. med. Haltrecht
ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־ און געשלעכטס־קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21
צוריקגעקעהרט
נעמט אָן ביז 8.30 פריה, פון 12 ביז 2 מיטאָג און פון 7—9 אָוו. זונטאָג פון 10—1 בטאָג.
אַלע אַרט אַנאַליזען.
פאַר אונבעמיטעלטע לעמשניצע־פּרייזען
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל.

אויערן, נאָז און האַלז קליניק
מיט בעטען פון Dr. Z. Rakowski
פּיעטריקאָווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צווישן אָפּעראַציע א. ז. וו.), ווי אויך אַמבולאַטאָרישע פון 9–2 און פון 4–8 אָוונט

אַבאָנעמענטס־פּרייז ... [illegible]
מיט׳ן צושטעלען אין הויז ... 18 גר. ... 24 גר. ... 40 ... 12 ... 18 ...
פּרייז דער שטרוף 50 גר. ... 100 גר. ... 10 גר. ... [illegible]
אַנאָנסען־פּרייז ... אין לאָדז ... 6 זל. ... 7 זל. אַמעריקע — 1 דאָל. [illegible]

Za wydawnictwo „Nejer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk rotac. „Nejer Folksblat", Piotrkowska 21.

ווארימער פאליטישער וועטער אין ארץ-ישראל?

(ספעציעלע קארעספאנדענץ)

אין היץ ברענגט די אנדערע. דער הייסער פריהלינג האט דערהיצט אויך די פאליטישע טעמפעראטור ביי דער אראבישער פיהרערשאפט אין ארץ־ישראל. ווי אויף א ווינק פון אויבען האט זיך גאר פלוצלונג אנגעהויבען א פאליטישע אפענסיווע אין דער אראבישער פרעסע און די וואויל־בעקאנטע אראבישע פיהרער, בפרט דער מופטי און נאשאשיבי דראפען זיך ווידער אויף אלע פאליטישע לייטערס, אנמאכענדיג א נייעם טומעל דא און אין אויסלאנד.

דוכט זיך, שטיל און רוהיג אין גאנץ ארץ־ישראל. אויב ס'קומט צומאל פאר עפעס אנ'איבערפאל,

א שטיקעל העצעריי געגען ציוניזם

בעטראכט מען עס אלגעמיין, ווי אנ'עהנליך פארקומעניש אין אנדערע לענדער. אדרבא, לויט דער צאהל און לויטן אופן, קומען פאר אפילו אין די ציוויליזירטעסטע לענדער פיל מעהר און פיל ערנסטערע פאסרונגען אין דער טעגליכער אומגליק־כראניק. פאקטיש קימערט זיך די אראבישע בעפעלקערונג ארום הויכער פאליטיק. די ברייטע אראבישע בעפעלקערונג נוצט אויס די פראספעריטי־צייט, שלאגט צונויף הויפענס יודיש געלד און ווערט מיט יעדען טאג א ברייטערער, זאטערער און געזונטערער בעל־בית איבערן לאנד, מ'מעג דערום האפען און גלויבען, אז אויך דער איצטיגער אויפברויז פון דער אראבישער פיהרערשאפט וועט בלייבען א שטורעם אין א גלאז וואסער. „מ'שפילט דעם חתן א ווייגענדיגס און ער האט זיינס אין זינען" — זאגט א יודישער ווערטעל.

די אראבישע בעפעלקערונג

האט אצינד אין זינען מאכען געלד און גוטע געשעפטען. נישטא קיין בעזונדערע סימנים. אז די נייע פאליטישע קאמפאניע ריהרט אן די הערצער פון דער אראבישער מאסע אין לאנד. ס'איז אפילו נישט זיכער, צי די צייטווייליגע מעשים טובים פון א געוויסען רעוואלוציאנערען אראבישען יוגענדראט שטאמען פון נאציאנאליסטישע אדער פון קאמוניסטישע קרייזען.

אדרבא, אלע סימנים ווייזען דערויף, אז ס'איז א ספעציעל בעשטעלטע אפענסיווע צוליב און פאר דער זיצונג פון דער מאנדאטען־קאמיסיע. פערהאן, ווייזט אויס, נישט בלויז צווישען די אראבישע פאליטיקער, נאר אויך אין אנדערעי, העכערע קרייזען שטארקע אינטערעסענטען, וואס ווילען דערמיט בעווייזען דער וועלט, אז דאס אראבישע פאלק פון פאלעסטינא שטעהט נאך אלץ שטאהל און אייזען געגען א יודישער נאציאנאלער היים אין ארץ־ישראל; געגען יודישער איינוואנדערונג, געגען לאנד־פערקויף צו יודען; דערפאר אבער פאר דער באלדיגסטער איינריכטונג פון א פארלאמענט און פאר דער זעלבסטבעשטימונג פון דער אראבישער מאיאריטעט אין לאנד. דאס זענען גוטע רעקאמענדאציעס. כדי אנצושרעקען די פאר עלטערע פראפעסארען אין גענף און כדי בעווייזען דעם קאלאניאל־אמט אין לאנדאן, אז דאס וואס די פאלעסטינא־רעגירונג האט ביז איצט געטון און געגעבען די יודען, איז דער מאקסימום. מעהר און ווייטער טאר מען נישט, ס'וואלט ווערען א סכנה פארן אינעווייניגסטען שלום אין לאנד.

אזוי מאכט מען א שטורעם אין דער אראבישער פרעסע, מ'דרוקט מעמאראנדומס פון מופטי צו דער ענגלישער רעגירונג, צוו. אנדערע רעגירונגען און קעניגען פון דער וועלט, מ'דרוקט אויך נאשאשיבים פלייסיגע ווענדונגען צום פעלקער־בונד, צו דער מאנדאטען־קאמיסיע, צו די מיטגלידער פון ראט אין גענף א. אז. וו. מ'פערעפענטליכט אויך אודיענצען פון אט די אראבישע פיהרער ביים הויי־קאמישאנער, מיט פראטעסטען און גאר שטרענגע פאדערונגען, מ'שטראשעט אביסעל אונטער און מ'מאכט אנשטעל פון א פאלקס־בעוועגונג. ווייל מען דערמיט איבערשרעקען די יודען אין אויסלאנד אדער די אויפבויענערגיע פון ישוב אליין? די אראבישע פיהרער שפעקולירען מעהר אויפן אויסלאנד. זיי האפען, אז די יודישע און ענגלישע זשורנאליסטען וועלען צובלאזען די ידיעות אין דער אויסלענדישער פרעסע און עס וועט דאדורך אפשר אפגעשטעלט ווערען באטש אביסעל דער צושטראם פון יודישער איינוואנדערונג. ווארום, אז דער ישוב שרעקט זיך גאר ווייניג פאר זייערע סטראשונקעס, ווייסען זיי זעהר גוט. אפסטראשען די פאלעסטינער רעגירונג האפען זיי אוודאי נישט.

ווער ווייסט דאס בעסער ווי די אדמיניסטראציע וואס די גאנצע אפענסיווע איז ווערט, פון וואנעט זי קומט און וואס פאר א כוחות עס שטעהען הינטער איהר?

אין ארץ־ישראל ווייסט יעדעס פאליטישע קינד, אז אויך די אראבישע פיהרער מיינען נישט די הגדה, נאר די קניידלעך. זיי ווילען ארויסבעקומען דאס פארלאמענט, דעם לעגיסלאטיווען ראט נאך היינטיגעם יאהר און צוליב דעם בענוצט מען זיך מיטן גאנצען פאליטישען פייערווערק. פערהאן אין דער אדמיניסטראציע געוויסע קרעפטען, וואס ווילען דאס זעלבע און זעהען דערום אפשר גערן די עפענטליכע ארגאניזירונג פון אזא פאליטישער מאכערייקע. עס גלויבט זיך אבער נישט, אז די רעגירונג אליין קען האבען עפעס א שייכות דערמיט, אדער נאר, אז מיט אזעלכע בלומרשטע קאמפאניעס וועלען די אראבישע פיהרער אדורכזעצען ביי דער רעגירונג דאס „פארלאמענט", אויב

די רעגירונג

האט דאס נישט שוין בעשלאסען פון זיך אליין און אט א דאס איז די וויכטיגסטע פראגע: איז די רעגירונג ווירקליך גרייט מאכען באלד דעם לעגיסלאטיוו קוינסיל? וועט זי זיך נישט קומערן וועגען דעם איהר זעהר גענוי בעקאנטען פאקט, אז דער גאנצער ישוב וועט פול און גאנץ באיקאטירען אזא אדער אנדערע פארלאמענטארישע איינריכטונג? וועט איהר אויך נישט ארען דער געוויס אונפערמיידליכער יודישער שטורעם איבער דער גאנצער וועלט? איז זי אזוי זיכער, אז די איבערגעבויטע ענגלישע רעגירונג מיטן יונגען מאקדאנאלד אלס קאלאניאל־מיניסטער וועלען מסכים זיין אדורכפיהרען אזוי מיר־נישט דיר־נישט אזא געפעהרליכע פאליטישען עקספערימענט, וועלכער ריהרט נישט אן בלויז אונזערע ענינים אין א״י, נאר רייסט אויף א תהום צווישען דער גאנצער יודישער וועלט און דער בריטישער איאמפעריע?

אין ארץ־ישראל איז מען זעהר שווער בעזארגט וועגען דעם עקשנות פון דער אדמיניסטראציע אנצוגעהען מיטן

פלאן פון א לעגיסלאטיווען ראט,

הגם מ'טרייסט זיך, אז די שייכות'דיגע דערקלערונג פון פאלעסטינער רעגירונגס־פערטרעטער ביי דער מאנדאטען־קאמיסיע אין גענף איז דאסמאל נישט געווען בעשטימטער ווי ביי פריהערע געלעגענהייטען. אויך די אפענסיווע פון דער אראבישער פיהרערשאפט האט נישט ארויסגעבראכט דעם וויצע־סעקרעטאר פון דער פאלעסטינא־רעגירונג, קאל. מודי, פון דעם געבאטענעם רעזערוו בנוגע דעם טערמין, ווען דאס „פארלאמענט" זאל געשאפען ווערען. דאס זאמלען דערפאהרונגען, ווי אזוי די נייע געמיינדע־ראטען ארבייטען, קען געדויערען א יאהר און צוויי און נאך מעהר. אבער דאס שפילען מיט אזעלכע טערמינען איז נישט אומגעפעהרליך. עס שאפט ביי די אראבישע פאליטיקער אילוזיעס פון חדשים אדער וואכען, עס רופט ארויס ביי זיי שטימונגען און האפענונגען אויף גיכערע רעזולטאטען פון פאליטישע אפענסיוועס און עס מאכט זיי מוט צו קאמפאניעס, כדי צומישען דעם שלום אין לאנד און איבעררייסען די פראספעריטי. זיי ווילען קודם כל דערמיט דערגרייכען, אז די אראבישע מאסע זאל צוריק ווערען אויפנאהם־פעהיג פאר פאליטישע לאזונגען. צוליב אט דעם ציל מאכט מען אצינד די פאליטישע אפענסיווע, מ'וויל שטערען דעם עקאנאמישען אויפבליה, שאפען ארבייטסלאזיגקייט און געשעפטסלאזיגקייט ביי דער אראבישער בעפעלקערונג, כדי צו קענען בענוצען איר אומצופרידענקייט פאר א פאליטישער מאסען־אקציע, פון וועלכער די אראבישע בעפעלקערונג וויל היינט נישט וויסען.

די רעגירונג האט געוויס נישט קיין אינטערעס אין אנ'עקאנאמישען קריזיס אין לאנד, מ'האפט דערום אז מיטן פערענדיגען די סעסיע פון דער מאנדאטען־קאמיסיע וועט די רעגירונג אליין אפשטעלען די אפענסיווע פון די פאר אראבישע פיהרער און ווי יעדע אנדערע רעגירונג פון א לאנד וועט זי גערן זארגען דערפאר, אז די גאנצע בעפעלקערונג פון א״י זאל אפקומען מיט די הייסע טעג פון דער זיז אהן א הוספה פון פאליטישע היצען דערצו.

(יט״א) **מ. א. טענענבלאט**

אנטי־היטלעריסטישע באיקאט־אקציע אין אמעריקע

נ ו ־ י א ר ק (יט״א) לויט דער איניציאטיוו פון אנטי־היטלעריסטישען באיקאט־קאמיטעט ביים יודיש־אמעריקאנער קאנגרעס ווערען איצט געמאכט בעמיהונגען אויסצובריי‌טערן דעם באיקאט־פראנט אין די פעראייניגטע שטאטען. צו דעם צוועק האט דער קאנגרעס־קאמיטעט זיך געשטעלט אין פערבינדונג מיט דער אלגעמיינער אנטי־נאצישער קאמפפ־ליגע, בראש פון וועלכער עס שטעהט אדוו. סעמיועל אונטערמייער. אין דער ערשטער רייה האנדעלט זיך אין איצטיגען מאמענט וועגען שאפען א פינאנציעלע גרונדלאגע פאר א ווירקזאמער קאארדינאציע פון דער באיקאט־בעוועגונג אין די פעראייניגטע שטאטען.

יודענפריינדליכע רעדע

פון אנטווערפענער בירגערמייסטער קאמיל הויזמאנס

א נ ט וו ע ר פ ע ן (יט״א) אויף א באנקעט, וואס דער היגער דיאמענטען־סוחרים־פערבאנד האט איינגעארדענט לכבוד דער קעניגליכער אויסצייכנונג פון יודישען דיאמענטען־סוחר ראמי גאלדמינץ, האט דער בירגערמייסטער געוו. מיניסטער קאמיל הויזמאנס גערעדט וועגען די בענייטע רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד. דער בירגערמייסטער האט דערביי אויסגעדריקט זיין סאטיספאקציע, וואס די בעלגישע רעגירונג האט גראד אין איצטיגען מאמענט געהאלטען פאר נויטיג צו געבען א הויכע אויסצייכנונג א פערדינטען יודישען בירגער. ער האט צוו. אנד. דערצעהלט, אז זיין עלטעסטער טאכטער האט ער געגעבען א יודישען נאמען (שרה) אלס צייכען פון סימפאטיע צום יודישען פאלק בשעת עס ווערט אומעטום גע'רודפ'ט. זי איז געבוירען גראד אין דער צייט, ווען עס זענען פארגעקומען פאגראמען אויף יודען אין צפון־פראנקרייך אין צוזאמענהאנג מיט דער דרייפוס־אפערע.

מאדאם פאמפאדור

דאס לעבען פון אנ'ארים מיידעל, וואס די וועלט האט גע'שטמט מיט איהר

פון **ב. י. גאלדשטיין**

— 5. —

איהר רייכער אנקעל איז לכתחילה געווען געגען אנטואנעט'ס שריט, אבער ער האט זיך געלאזט רעדען, דערפאר אבער האט דער מאן איינגעלייגט וועלטען. ווען ער האט דערהערט, אז אנטואנעט האט איהם אויסגעביטען אויפ'ן קעניג, איז ער געפאלען אין אונמאכט. ווען מען האט איהם אפגעמינטערט, איז ער געווען אזוי משוגע, אז מען האט מורא געהאט, אז ער וועט זיך א מעשה אנטון, און זיין דינערשאפט האט ארויסגעטראגען פון שטוב די זאכען, מיט וועלכע א מענש קאן בעגעהען זעלבסטמארד: שפעטער איז ער געלאפען קיין ווערסייל און געזאגט, אז ער וועט איבער די גאסען שרייען געוואלד, אז דער קעניג האט ביי איהם צוגערויבט דאס ווייב. איהר אנקעל האט איהם ווי ס'בישט־איז בערוהיגט און פערשפראכען צו שרייבען א בריף צו אנטואנעט'ען זי זאל זיך דערבארמען אויף איהר מאן און אהיימקומען צוריק.

דעם בריף האט זי דערלאנגט דעם קעניג. זי האט געמיינט, אז ער וועט מאכען א שפאס פון דעם, אבער דער קעניג האט זעהר ערנסט א זאג געטון: „מאדאם, איהר האט א זעהר עהרליכען מענשען פאר א מאן". שפעטער איז דער מאן קראנק געווארען פאר בענקשאפט נאך אנטואנעט'ען ער איז אפגעלעגען עטליכע חדשים קראנק, און ווען ער איז צוריק געזונט געווארען, האט ער קיין מאל געטון מיט דער האנט און מעהר וועגען איהר נישט גערעדט.

אנטואנעט האט געקראגען דעם פערשפראכענעם טיטול מארקיזע דע פאמפאדור.

זי האט נאכדעם געוואלט פארגעשטעלט ווערען פאר דער קעניגין און זי האט אויך דאס אויסגעפיהרט. זי האט מיט א שטיקעל צייט שפעטער געוואלט ווערען דער קעניגס הויף־דאמע, און זי האט אויך דאס געקראגען. די קעניגין האט אויף איהר קיינמאל קיין שנאה נישט געטראגען, ווארים דער גאנצער הויף האט געוואוסט, אז די מאדאם פאמפאדור האט גע'פועל'ט ביים קעניג, אז ער זאל זיך בעציהען מענשליכער צו זיין קעניגין. שוין ביי דער ערשטער בעגעגעניש מיט דער קעניגין האט זי איהר געזאגט: „איך בין געקומען אהער מיט דער אבזיכט צו דינען איך מיין קעניגין", און זי האט איהר ווארט געהאלטען אלע איהרע יאהרען.

די ערשטע יאהרען וואס זי איז געווען דעם קעניג'ס מעטרעסע האט זי זיך נישט געמישט אין זיינע עסקים, האט זיך נאר בעמיהט, אז ער זאל פערגעסען זיין מעלאנכאליע, זיין מידקייט און זיין אויסמאטערניש, פון וועלכע ער האט געליטען, זי האט פערנאנשטאלט בעלער, געמאכט נאכדעם אנ'אייגענעם טעאטער און אפערא, האט אליין געשפילט פאר איהם קאמעדיע און געזונגען אין דער אפערע, האט איהם אפגעהיט ווי דאס אויג אין קאפ, און איהם אזוי צוגעצויגען צו זיך, אז ער האט זיך אהן איהר נישט געקאנט בעגעהען קיין איין טאג.

מאדאם פאמפאדור נעהמט אריין די מלוכה אין איהר האנט

די מאדאם פאמפאדור איז געווארען דעם קעניג'ס ליבלינג, און אין הויף האבען זיך אנגעהויבען אינטריגעס. די נאבעללייט האבען נישט געקאנט צוזעהן ווי דער קעניג ליגט ביי דער מאדאם פאמפאדור אין דער האנט. זיי האבען געוואוסט ווער זי איז, פון וואנען זי שטאמט און עס איז זיי נישט אנגעשטאנען דער שידוך.

נאך די נאבעללייט זענען געקומען די הויפדאמען און אינטריגירט; זיי האבען איהר נאכגעשפיאנירט, האבען געהיט איהר יעדע מינע און בעוועגונג, און האבען חוזק געמאכט פון איהרע מאנערען. די מאדאם פאמפאדור האט מיט איהר שארף אויג און קלוגען קאפ געזעהען וואס עס טוט זיך ארום איהר, און זי האט קודם כל געזוכט צו בעפריינדען זיך מיט דער קעניגין, מיט איהרע קינדער מיט איהרע נאהנטע דאמען, מיט די רעגירונגס־מענשען און מיט די דיפלאמאטען, וואס שטעהען אין נאהענטער פערבינדונג מיט'ן קעניג.

פון זיי האט זי זיך דערוואוסט, אז מען בעמיהט זיך צו פער'מיאוס'ן איהר ביים קעניג און ביים פאלק דורך דעם וואס מען פערשפרייט פאלשע קלאנגען, שטעכיגע וויצען און מיאוסע לידלעך אויף איהר חשבון. אזוי לאנג אבער ווי זי האט געהאט די קעניגען, דעם קעניג'ס קינדער און עטליכע אנגעזעהענע דיפלאמאטען און מיניסטארען אויף איהר זייט, האט זי זיך דערפיהלט זיכער אין האטעל און האט אנגעהויבען צו קאמאנדירען. צוערשט האט זי זיך געפרובט פערמעסטען געגען דעם פינאנץ־מיניסטער, און האט געזיגט. ער האט רעזיגנירט אויף דעם קעניג'ס בעפעהל. דאן איז דער ברודער איהרער, אבעל (שפעטער א מארקיז), געווארען געהילף פינאנץ־מיניסטער. מיט א שטיקעל צייט שפעטער האט זי זיך פערמאסטען געגען איהר צווייטען שונא, דעם אויסלאנדס־מיניסטער, מארקיז ד'ארזשינסאן. אין יאנואר, 1747, איז ער אפגעזאגט געווארען פון זיין שטעל און איהרער א פריינד האט פערנומען זיין ארט.

און דעמאלט ערשט, ווען די צוויי מיניסטארען זענען איבער איהר אראפ פון די בענקלעך, האט זיך דער הויף געכאפט, אז דא האט מען צו טון נישט מיט א געוועהנליכער מעטרעסע, וואס מען קאן בעזיגען מיט שטעכווערטעלעך, לידער און אינטריגעס. די מאדאם פאמפאדור האט זיך ארויסגעוויזען צו בעזיצען אלע מעלות פון א דיפלאמאט; זי האט געהאט טאקט, געדולד, האט זיך געקאנט איינקויפען אין ליבע, און האט געזעהען אז דער קעניג, וועלכער איז ווידער אמאל געווארען פויל און נישט־ריהרעוודיג, זאל זיין ארומגערינגעלט מיט מענשען, וואס זאלען איהם צו רוה לאזען, זי פלעגט טרייבען פון איהם זיינע מיניסטארען, און האט אפילו די אמבאסאדארען נישט צוגעלאזט צו איהם. אנשטאט פון דעם קעניג, זענען זיי גאר אויפגענומען געווארען פון איהר אליין, אייניגע האבען דאס בעטראכט פאר א בזיון, אבער די קליגערע האבען זיך באלד געכאפט, אז זיי קאנען דורך דער מעטרעסע מעהר אויספיהרען, ווי דורך דעם קעניג.

די מיניסטארען האבען דעם קעניג נישט געקאנט קריגען צו קיין פריוואטער קאנפערענץ, אפילו ווען דאס איז געווען פון העכסטער וויכטיגקייט. שטענדיג איז די מאדאם פאמפאדור געווען מיט איהם; ער פלעגט איהר קוקען אין די אויגען אריין, און אויף איהר וואונק געטון אלץ וואס זי האט געוואלט. אמאל פלעגט ער הערען ווי מען לייענט איהם פאר א וויכטיגען דאקומענט, אבער אט האט ער געכאפט א קוק צו זיין געליבטער, — זי האט א ציה געטון מיט'ן אקסעל, ווי איינער רעדט: טאמער ווייסט דער רוח וואס ער פלאפעלט דארט, — און דער קעניג האט פלוצים אויסגעשאסען אין א געלעכטער. איינמאל האט דער פלאטען־מיניסטער געלייענט א ראפארט, ווען פלוצים איז צוגעשפרונגען די מאדאם פאמפאדור, האט ארויסגעריסען דעם ראפארט פון דעם מיניסטער'ס הענט און א געשריי געטון: „אום גאטעס ווילען, וואס האט איהר זיך אלע אנגעזעצט אויפ'ן קעניג?! וואס ווילט איהר פון זיין לעבען האבען... אדיע!.." — און דער מיניסטער האט געמוזט אוועקגעהען.

ווען זי האט זיך דערנאך דערוואוסט, אז דער פלאטען־מיניסטער איז איהר געווארען א שונא זינט יענעם אינצידענט, האט זי מיט צוויי יאהר שפעטער אנגעהויבען צו גראבען א גרוב פון אינטווערגען. און זי האט די גרוב אויסגעגראבען טיף.

דער פאסענדיגער מאמענט איז געקומען, ווען זי האט דעם מיניסטער א צווייטען מאל געהייסען זיך פערנעהמען פון הויף און צורוה לאזען דעם קעניג.

— אנא בעפעהל — האט ער איהר געזאגט — דארף קומען פון דעם קעניג אליין.

איך אט דער מינוט האט זיך לואי אריינגעמישט און געפרעגט:

— וויל טאקע די מאדאם, אז דער מיניסטער זאל אוועקגעהען?

און דער פלאטען־מיניסטער איז אוועקגעגאנגען און מעהר נישט צוריקגעקומען.

געוואוסט האט דער מיניסטער זעהר גוט, אז ער איז אראפ פון בענקעל נישט דערפאר וואס ער פלאגט דעם קעניג מיט זיינע בעריכטען, נאר דערפאר, וואס נישט קוקענדיג אויף דער מארקיזע'ס בקשות און ווארנונגען, האט ער נישט געוואלט געפינען דעם פערפאסער פון די לידלעך און שטעכווערטלעך, וואס ווערען פערשפרייט איז די שענקען אויף איהר חשבון.

דער פאקט איז געווען, אז אזוי גיך ווי דער דאזיגער מיניסטער איז אראפ, האט זיך די פאליציי א נעהם געטון צו די סקאנדאליסטען, וואס מאכען דער מארקיזע א שלעכטען נאמען אין די שענקען און צווישען פאלק, און מען האט ארעסטירט ליבקס און רעכטס, מען האט נאכגעשפיאנירט און פערזעצט אין דער באסטיל מענשען, וואס זענען דארט צומאל דאס גאנצע לעבען יאהרען אפגעזעסען.

די מארקיזע דע פאמפאדור שלאגט אן פעסער מיט געלד

אזוי גיך ווי די מאדאם פאמפאדור איז פארטיג געווארען מיט איהרע שונאים, האט זי ערשט אנגעהויבען צו קיניגין אויף דער אמת'ן. זי האט זיך געמישט אין יעדען רעגירונגס־ און שטאאט־דערפאטאמענט. אומעטום האט זי געהאט איהרע פריינד, וואס זענען איהר געווען איבערגעגעבען מיט לייב און לעבען. אייניגע זענען איהר געווען דאנקבאר פאר די טובות וואס זי האט זיי געטון, אנדערע האבען דערווארט אמאל צו קריגען פון איהר א טובה, און די מעהרסטע פון זיי האבען פשוט געזעהען, אז מיט איהר איז בעסער און אנגענעהמער צו האנדלען איידער מיט'ן קעניג. זי פערשטעהט אנ'עסק און ווייסט וואס זי וויל.

(ווייטער מארגען)

זייט ווען קענען מיר טעלעגראפירן ?

היינט דאכט זיך אונז, אז טעלעגראמען האבען שוין אויפגעגעבען אונזערע אבות אבותינו. עס ווייזט זיך אונז אויס אז פיל דורות צוריק האבען שוין געוואוסט פון דער בעקוועמליכקייט אז מ׳זאל קענען איבערשיקען אין משך פון עטליכע מינוט ידיעות אפילו מעבר לים.

קוקט מען זיך אבער צו צו ארכיוען אויס די לעצטע הונדערט יאהרען, אזוי געפונט מען, אז קוים מיט הונדערט יאהר צוריק, איז מען געוואויר געווארען פון דעם סוד איבערצושיקען טעלעגראמעס.

א יונגער אמעריקאנער מאלער ס. מארזע האט געפונען דעם אפאראט אויף איבערצושיקען טעלעגראפישע ידיעות מיט א מין אלף־בית וואס ער האט ערפינדען און וואס בעשטעהט פון פינטעלעך און שטרייכעלעך. מיט דעם דאזיגען אפאראט האט ער זיך ארומגעטראגען יאהרען לאנג נישט נאר אין אמעריקע, אויך אין ענגלאנד, פראנקרייך, דייטשלאנד און עסטרייך, אומעטום האט מען איהם אויסגעלאכט.

עס זענען אוועק צעהנער יאהרען ביז וואנען ס׳איז איהם געלונגען, אז פראנקרייך זאל איינווילי־גען אבצושיקען א טעלעגראמע קיין דייטשלאנד. די וועלט האט זיך דעמאלט געוויגט. אלע צייטונגען זענען דערמיט פול געווען. דערנאך האט מען בעשטימט א טערמין: פסח־צייט 1832.

דער פראנצויזישער האנדעלס־מיניסטער איז דעמאלט געווען ביי א קאטוילישער פייער אין ריימס און דער דייטשער האנדעלס־מיניסטער איז געווען אין לייפציג אויפ׳ן יריד. האט זיך דאס אביסעל געטון אויף דער וועלט, א יום טוב איז דאס געווען, אז דאס טעלעגראם איז אנגעקומען, מ׳האט דאס פערעכענט פאר דעם גרעסטען נס זייט גאט האט די וועלט בעשאפען.

תיכף האבען זיך אנגעהויבען דערמיט צו בעשעפטיגען די מיליטערישע בעהערדען פון אלע לענדער, מ׳האט געפונען „דאס וויכטיגסטע מיטעל איבערצושיקען ידיעות בשעת א קריג פון איין מיליטערישען שטאנד צום אנדערען און אפילו צו די פיינדליכע סאלדאטען”.

איז דער טעלעגראף געווארען א מאנאפאל פאר׳ן מיליטער און א געוועהנליכער בשר ודם האט נאר געקענט אויפגעבען א דעפעשע, ווי באלד דער מיליטערישער קאמענדאנט האט עס ערלויבט.

ערשט אין יאהר 1848 האט די פאסט איבערגענומען אויך דעם טעלעגראף און פון דעמאלט אן, האט יעדער געקענט אומעטום טעלעגראפירען.

וויפיל געלד געהט אוועק מיט׳ן רויך ?

דער פעלקערבונד האט נאר וואס ארויסגעגעבען א סטאטיסטיק, וויפיל ציגארעטלעך מ׳רויכערט אויס יעדעס יאהר. אין פוילען רויכערט מען א יאהר 10,6 מיליארדען שטיק ציגארעטען. אין נארד־אמעריקע 123,8 מיליארדען שטיק. אין קאנאדא 5 מיליארדען, אין עסטרייך 4,9 מיליארדען, אין בעלגיע 5,5 מיליארדען, אין בולגאריע 5 מילארדען, אין טשעכאסלאוואקיי 11,4 מיליארדען, אין דענעמארק בלויז 1,3 מיליארדען, אין פינלאנד 4 מיליארדען, אין פראנקרייך 39.3 מיליארדען. אין דייטשלאנד 29,3 מיליארדען, אין גריכענלאנד 4 מיליארדען. האלאנד 3.5 מיליארדען, איטאליען 30.5 מיליארדען, יאפאן 31.7 מיליארדען, שפאניע 7 מיליארדען, שוועדען 1,8 מיליארדען, שווייץ 1.2 מיליארדען, ענגלאנד 42 מיליארדען, רומעניע 3,7 מיליארדען, סאוויעט־רוסלאנד 39,7 מיליארד, ארגענטינע 7,5 מיליארדען, בראזיליע 7.2 מיליארדען, אין אנדערע זיד־אמעריקאנישע לענדער 13 מיליארדען שטיק, רעכענט מען דאס אלעס צונויף גיבט עס א סכום, מיט וועלכען מ׳וואלט געקענט א סך גוטס טון.

ז. האבער

צענדליגער טויזענדער יודען
זענען שוין אין דייטשלאנד אויסגעבירגערט געווארען

פראג (יט״א) דער דייטשער סטאטיסטישער רייכס־אמט טיילט מיט, אז אין דער צייט פון 30. יוני 1934 ביזן 1. יולי 1934 זענען אין דייטשלאנד אויסגעבירגערט געווארען 14,121 פערזאן, הויפטזעכליך נישט־אריער. היות דאס רוב אויסבירגערונגען זענען, ווי בעקאנט, פארגעקומען ערשט אין דער צווייטער העלפט 1934, איז אנצונעהמען, אז די אלגעמיינע צאהל אויסבירגערונגען פון יודען גרייכט אין די צעהנדליגער טויזענטער.

דער דייטשער „רייכס־אנצייגער” ברענגט פון צייט צו צייט ליסטעס פון אויסגעבירגערטע, וואס שטייגען זעלטען איבער די צאהל פון עטליכע הונדערט, דערפון ענטשטעהט דער איינדרוק, אז די אויסבירגערונגען זענען נישט זעהר צאהלרייך. ווי די „יודישע רונדשוי” בעטאנט, האנדעלט עס זיך ביי די פערעפעטליכונגען אין „רייכס־אנצייגער” אויסשליסליך וועגען יודען, וואס זענען אנטלאפען פון דייטשלאנד און וועלכע מען קען נישט דירעקט צושטעלען די אויסבירגערונגס - דאקומענטען.

בערלין (יט״א) אין „רייכס־אנצייגער” זענען פערעפענטליכט די נעמען פון 6 פערזאן, ביי וועלכע עס איז צוזאמען מיט זייערע פאמיליעס, צוגענומען געווארען די דייטשע בירגערשאפט לויט דער פעראָרדענונג פון רעגירונגס - פרעזידענט פון ברעסלוי.

פאריז (יט״א) „טאן” מעלדעט, אז דער געוו. פראפעסאר פון מלוכה־רעכט אויף דער מינכענער אוניווערזיטעט, ד״ר ניעוויאסקי האט פערלוירען די דייטשע בירגערשאפט. פראפ. ניעוויאסקי האט געהאט פערעפענטליכט א זעהר גרינדליכען קאמענטאר איבער דער ווייסאר־קאנסטיטוציע.

„יודען נישט געוואונשען”

בערלין (יט״א) לויט א מיטטיילונג פון דער „פראנקפורטער צייטונג” האבען די אייגענטימער פון האטעלען און גאסט־הייזער אין נויסטערליץ בעשלאסען ארויסצוהענגען איבער אלע אנשטאלטען שילדען מיט דער אויפשריפט: „דער צוטריט פון יודען איז נישט געוואונשען”.

די „פראנקפורטער צייטונג” טיילט מיט פון אזאן (אין מאזעל־טאל), אז דער דארטיגער געמיינדע ראט האט בעשלאסען פערבאטען יודען צו קומען קיין אזאן און אז קיין שום געמיינדע ארבייט טאר נישט אנגעטרויט ווערען א האנדווערקער, סוחר, אדער וועלכער עס איז אנדער פאלקס־גענאסע, וואס שטעהט אין פערקעהר מיט יודען. דאס קויפען ביי יודען ווערט אין בעשלוס בעצייכענט אלס פערראט געגען פאלק.

בערלין (יט״א) דאס „דייטשע נאכריכטען־ביורא” מעלדעט פון אויגסבורג, אז דער דארטיגער געמיינדע - ראט האט ארויסגעגעבען פאר יודען א פערבאט צו געניסען פון די שטאטישע באר - אנשטאלטען.

שוץ - האפט

בערלין (יט״א) די „פראנקפורטער צייטונג” טיילט מיט, אז לויט דער פעראָרדענונג פון דער „געסטאפא” אין קארלסרוהע זענען גענומען געווארען אין שוץ־האפט דריי פערזאן: אנ׳אריערין, ווייל זי האט אונטערגעהאלטען בעציהונגען מיט א יוד, און צוויי נישט־אריער — פאר בעליידיגען די עהרע פון א דייטשען סוחר.

———=———

געשטארבען פראפ. מ. נירענשטיין,
בעקאנטער יודישער געלעהרטער אין ארגענטינע
דער טראגישער לעבענס־גאנג פון אנ׳אסימילירטען יוד

בוענאס־איירעס (יט״ט) אין עלטער פון 58 יאהר איז דא געשטארבען ד״ר מאוריסיא נירענשטיין, עקאנאמיסט און ליטעראטור - היסטאריקער און איינע פון די אינטערעסאנטע פערזענליכקייטען פון גייסטיגען ארגענטינע.

פראפ. נירענשטיין איז אין די יונגע יאהרען פערפרעמדט געווארען פון יודענטום. ער האט געהייראט די טאכטער פון א היגען דייטשען געלעהרטען. זיין שטוב איז געווען א קריסטליכע און זיינע זיהן קריסטען. דאס האט געשאפען א ריס אין זיין נשמה, און ער האט א גאנץ לעבען געבענקט נאך יודישקייט און זיך געריסען צו יודען און יודענטום.

נירענשטיין איז געקומען קיין ארגענטינע אלס יונגער בחור צוזאמען מיט זיין פאטער, וועלכער איז געקומען מיט דער ערשטער גרופע יודישע אימיגראנטען, וואס האט זיך דא בעזעצט נאך א לאנגער וואנדערונג איבער לענדער און ימים. די פאמיליע נירענשטיין האט געשטאמט פון גאליציען.

דער יונגער מאוריסיא האט דא געענדיגט גימנאזיע און דעם יורידישען פאקולטעט. ווען ער האט פערענדיגט זיין שטודיום, איז ער געווארען לעהרער פון שפאנישער ליטעראטור אין א היגער גימנאזיע. שפעטער האט ער געלעזען לעקציעס אין פאקולטעט פון פילאזאפיע און ליטעראטור און אין פאקולטעט פון רעכט־ און שטאאט־וויסענשאפט אין דער היגער אוניווערזיטעט. שפעטער האט נירענשטיין אויסגעברייט זיינע לעקציעס אויף די ליטעראטורען פון די אייראפעאישע צפון־לענדער.

נירענשטיין איז געווען נישט בלויז א ליטעראטור־קענער, נאר האט אויך בעזעסען פאעטישען טאלאנט. זיין שפאנישע איבערזעצונג פון היינעס „ראמאנצערא” ווערט דורך דער קריטיק פערדעכענט צו די בעסטע, וואס זענען געמאכט געווארען אין שפאניש.

אינטערעסאנטער פון נירענשטיינען דעם געלערנטען איז געווען נירענשטיין דער מענש. דער אינערליכער דראמאטישער קאמף צוליב דעם ריס אין זיין נשמה איז געווארען בעזונדערס שטארק נאך די „פאטריאטישע” און אנטיסעמיטישע עקסצעסען, וואס זענען פארגעקומען אין בוענאס־איירעס אין 1919, ווען זיינער א זוהן, דעמאלט א סטודענט, איז געווען דער אנפיהרער פון א „פאטריאטישער גרופע, וואס האט געמאכט אנטיסעמיטישע דעמאנסטראציעס אין דער יודישער געגענד.

די דאזיגע טראגעדיע און נאך פריהער אנדערע טראגישע קאנפליקטען האבען געווירקט אויף נירענשטיינס וואיטערדיגער בעציהונג צו יודען. אין 1917 האט ער געהאלפען שאפען פינאנציעלע מיטלען פאר דעם יודישען לעגיאן אין ארץ־ישראל. ער האט בכלל אנגעהויבען נעהמען א לעבעדיגען אינטערעס צו אלץ, וואס איז יודיש. ער פלעגט אפט קומען אין יודישען טעאטער און האט גערן פערקעהרט אין די קרייזען פון יודישע שרייבער. לעצטענס, שוין א קראנקער, איז ער געקומען צו די לעקציעס פון ש. ניגער. נישט לאנג האט נירענשטיין אין הויז פון א יודישען זשורנאליסט גערעדט וועגען דער נויטווענדיגקייט צו שאפען א קאטעדרע פאר העברעאישער ליטעראטור און יודאאיק אין דעם היגען פילאזאפישען פאקולטעט.

נירענשטיינס לוויה איז פארגעקומען אין דעם היגען אריסטאקראטישען בית־עולם. זיין אלמנה, וועלכע האט א ווארימע בעציהונג צום יודענטום האט נישט ערלויבט קיין קריסטליכע צערעמאניעס. צו דער לוויה זענען געקומען די שעהנסטע פארשטעהער פון דעד ארגענטינער ליטעראטור, קונסט, וויסענשאפט און פאליטיק. הספדים זענען געהאלטען געווארען דורך דעם דעקאן פון פילאזאפישען פאקולטעט און א רייהה פארשטעהער פון סטודענטישע פעראיינען. אלע האבען אונטערגעשטראכען נירענשטיינס עכטע מענשליכקייט און זיין ריינעם גוטען כאראקטער.

א דעמאנסטראטיוו - יודישע רעדע ביי דער לוויה האט געהאלטען דער יודיש־שפאנישער פאעט צעזאר טיעמפא (ישראל צייטלין). דער פרעמירטער יודישער פאעט האט אנגעוויזען אויף דעם גייסטיגען צוזאמענבונד צווישען נירענשטיינען און די אלטע יודישע חכמים.

פערשארפט דעם באיקאט
פון דייטשע סחורות אין בעלגיע

אנטווערפען (יט״א) אין צוזאמענהאנג מיט די בעניימע רדיפות און פאגראמען אויף יודען אין דייטשלאנד איז פערשטארקט געווארען די באיקאט־אגיטאציע געגען דייטשע סחורות אין בעלגיען. דער אנטווערפענער באיקאט - קאמיטעט האט ארויסגעלאזט אנ׳אויפרוף צו דער יודישער בעפעלקערונג צו פערשטארקען דעם באיקאט. אייגער פון די גרויסע דיאמענטען - סוחרים איז פאר ברעכען דעם באיקאט ארויסגעווארפען געווארען פון דיאמענטען־קלוב אין אנטווערפען.

דער הויפט־ארגאן פון דער בעלגישער ארבייטער פארטיי „פעפל” האט פערעפענטליכט אנ׳ארטיקעל, אין וועלכען עס ווערט אנגעוויזען אויף דער ווירקונג פון באיקאט אויפן עקספארט פון דייטשע סחורות, וועלכער האט בעטראפען אין יאהר 1933 -- 406 מיליאן מארק דורכשניטליך א חודש, דאגעגען אין יאהר 1934 בלויז 345 מיליאן און אין די ערשטע חדשים פון יאהר 1935 איז דער דורכשניט ווייטער געפאלען ביז 327 מיליאן מארק א חודש.

———=———

די געשיכטע פון דער „דרייפוס־אפערע”

פון מ. יארבלום

— 5. —

ווערמיט קאן מען פערענדיגען די ערשטע תקופה פון „בארדערא”, וועלכע מען קען רעזומירען אויף אזא אופן: די וואס זענען געווען איבערצייגט אין דרייפוסעס אונשולד האבען געהאלטען, אז דעם דאקומענט האט נישט דרייפוס געשריבען, נאר אנ׳אנדערער, וואס האט דערביי געפעלשט זיין כתב־יד; די מיליטער־לייט און די אפיציעלע עקספערטען האבען געהאלטען, אז דרייפוס איז דער שרייבער פון „בארדערא”, נאר אויך זיי האבען געפונען, אז די האנדשריפט איז א נישט נאטירליכע, נאר א נאכגעמאכטע — דרייפוס זאל האבען קאלקירט זיין אייגענע האנדשריפט. און בלויז אייניגע עקספערטען האבען זיך געהאלטען פעסט ביי דער מיינונג, אז דער „בארדערא” איז נישט געשריבען געווארען דורך דרייפוס׳ן, נאר דורך אנ׳אנדערער פערזאן, נאר מיט א פשוט׳ער נאטירליכער האנדשריפט.

און איצט קומט די צווייטע תקופה,

די פריינד פון דרייפוס׳ן זענען נישט געשלאפען. זיי האבען געזוכט און ענדליך געפונען. אין די הענד פון צווייטען ביורא אין ווידער אריינגעפאלען א בריוועל — געשריבען אין מערץ 1896 פון שווארצקאפען צו עסטערהאזי. דער קאלאנעל פיקאר, אין וועמענס הענד דער דאזיגער בריף איז איבערגעגעבען געווארען, האט געמאכט אונטערזוכונגען — און מען האט בעקומען גענוג בעווייזען, אז עסטערהאזי איז דער אמת׳ער שפיאן, וואס האט איבערגעגעבען ד. ה. פערקויפט דעם דייטשען מיליטער - אטאשע געהיימע דאקומענטען; עס איז שוין קיין שום ספק נישט געווען אז דאס האט ער געשריבען דעם „בארדערא”.

דער ברודער פון קאפיטאן דרייפוס גיט ארויס אין נאוועמבער 1897 עסטערהאזין; און דער פראצעס קומט פאר. נאר דער גענעראל - שטאב, די אלטע מיליטער - שעפען זענען נישט פעראינטערעסירט אין נצחון פון אמת און מען מאביליזירט ווידער כחות. דער קאמענדאנט האנרי האט נאך פריהער פאבריצירט א פאלשען דאקומענט א כלומרשטען בריף פון איטאליענישען מיליטער־אטאשע צום דייטשען, א בריף, אין וועלכען עס ווערט גערעדט וועגען שפיאן דרייפוס!

אויפ׳ן פראצעס פון עסטערהאזי האט מען ווידער בעטראכט די פראגע פון „בארדערא”, די עהטליכקייט פון דאזיגען דאקומענט מיט עסטערהאזיעס כתב יד האט זיך געווארפען אין די אויגען, אזוי, אז עסטערהאזי גופא האט דאס נישט געקאנט לייקענען, האט ער זיך אויסגעארבייט אנ׳אריגינעלע סטראטעגיע: יא, דאס איז מיין כתב־יד, נאר נישט איך האב דעם „בארדערא” געשריבען; געשריבען האט איהם דער קאפיטאן דרייפוס, וואס האט אימיטירט מיין האנדשריפט. און עסטערהאזי האט אויסגעקלערט א גאנצע מעשה ווי אזוי דרייפוס האט פון איהם אויסגענארט א בריוועל, פערשטעהט זיך, מיט׳ן צוועק צו שטודירען און נאכמאכען זיין האנדשריפט!

און עס האבען זיך געפונען פרישע עקספערטען — דריי — וואס האבען דאס בעשטעטיגט! און עסטערהאזי איז בעפרייט געווארען. אזוי האט געוואלט דער גענעראל־שטאב.

אלזא, — דער ערשטער קריגס־געריכט האט פעראורטיילט דרייפוס׳ן, האלטענדיג, אז ער האט קאלקירט, נאכגעמאכט זיין אייגענער האנדשריפט, איצט האט דאס געריכט פרייגעשפראכען עסטערהאזי, האלטענדיג, אז דרייפוס האט אימיטירט עסטערהאזיעס כתב יד!

נאר דערמיט איז נאך דער ענין „בארדערא” נישט געענדיגט. אויף דער סצענע טרעט ארויס עמיל זאלא — דער סימבאל פון מענשליכען געוויסען. ער קען נישט שווייגען! און ער האט אויפגעשריגען: איך בעשולדיג!! און דער גרויסער ראמאניסט בעשולדיגט אלע — דעם קריגס געריכט, די מיליטער לייט. די מיניסטארען, פאר אלע פעלשונגען, מאכינאציעס און שווינדלערייען. דער רושם פון דאזיגען געשריי איז געווען אומגעהייער שטארק, אזוי אז מען האט געמוזט איהם אבגעבען צום געריכט. און דאס האט זאלא געוואלט.

דא קומט די דריטע תקופה פון „בארדערא”,

זאלא האט איינגעלאדענט די בעריהמטסטע געלערנטע פון פראנקרייך, פראפעסארען, וועמענס אויטאריטעט איז פון אלעמען אנערקענט. און די דאזיגע געלערנטע, ספעציאליסטען האבען אויפ׳ן גלענצענדסטען אופן בעוויזען, אז דאס האט עסטערהאזי מיט זיין אייגענער האנד געשריבען דעם „בארדערא”, אלע כאראקטעריסטישע אייגענשאפטען, ווי צ. ב. דער אופן צו שרייבען דעם דאפעלטען „ס” זענען די זעלבע אין דאקומענט און אין עסטערהאזיס האנד שריפט.

פאל מעיער, פראפעסאר פון הויכען „קאלעזש דע פראנס” און מיטגליד פון פראנצויזישען אינסטיטוט ערקלערט קאטעגאריש: די אידענטישקייט צווישען עסטערהאזיס כתב יד און דעם „בארדערא” איז אזוי קלאר, אזוי פשוט, אז עס איז גענוג צו האבען אבסערווירונגס פעהיגקייטען, אנ׳איינפאכע קריטיק־געוואוינהייט, כדי זיך אין דעם תיכף צו איבערצייגען.

פראפעסאר — מאליניע — ספעציאליסט פון שטודירען אלטע מאנוסקריפטען און האנדשריפטען, ערקלערט פייערליך: — שוין פיף און צוואנציג יאהר זייט איך לעב צווישען מאנוסקריפטען. טויזענדער דאקומענטען זענען דורך דורך מיינע הענד פון פערשידענע עפאכען, פון די עלטסטע צייטען ביז אונזערע היינטיגע טעג, אלס פועל יוצא פון די דאזיגע לאנגדויערענדע שטודיעס איבער טויזענדער מאנוסקריפטען האב איך זיך אויסגעארבייט אנאייגענארטיגען מעטאד פון אבסערווירונגען... דורך צייכענס, וואס אנדערע בעמערקען נישט, דערקען איך די אידענטיטעט פון האנדשריפטען און די דאטומס פון די מאנוסקריפטען... מיט דעם דאזיגען וויסענשאפטליכען מעטאד האב איך זיך בענוצט ביים בעטראכטען דעם „בארדערא”; איך האב אין איהם געזוכט די פיזיאלאגישע סמנים פון כתב יד, צום אלגעמיינעם אויסזעהען פון דער האנדשריפט... און איך ערקלער געוויסענהאפט, אז איך האב געפונען אין די בריף וואס זענען געשריבען געווארען פון עסטערהאזי און אין „בארדערא” די זעלבע פיזיאלאגישע סמנים...

(ווייטער קומט)